Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب پېژندنه

||||||||||||||||||||||||||||||||||||||||

کتاب :: توضیح سنت فی ردالبدعت

لیکوال ::مولوي محمد اصف صمیم

کمپیوز :: ګلام خان یحي خیل

دپلارنیکه په قدم مه ځه حقیقت پسې ځه = هغه دودپرېږده چې حکمونه دقران ماتوي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مؤلف لنډه پيژندنه

د مؤلف نوم مولوی محمداصف (صميم)دښاغلې مولوی محمدنـــادرزوی

اودشهيدملاعبدالسلام لمسی چی په خته سليـــمان خيــل اودپکتـــيکاد ولايت ديحی خيلودولسوالی اوسيدونکی ده نومړی تقريباپه ۱۳۵۴کال ددی اتل اولس په يوه ديندارہ کورنی کی سترگی پرانســـتلی داچــه په يوه علمی کورنی پوری يي تړاودرلود خپل لمړنی دينی تعليمات يي دهـــيواد په داخل کی ترســره کړل اودعـالی تحصيلاتودتکميل لپاره له هيوادڅخه دباندی گاونډپاکستان ته سفروکړدهـغه هيـــوادپه مختلفوښارونوکی يي ددنی عـلوموپــه زدکـــړه کـــی نه ستـــړی کيـــدونکی هـــلی ځلی وکړی چی دذدکړی ورستی بهيريي دکراچی ښارپه جـــامعـه فاروقيـــه کی بـشـپړاو د فراغت ممتازسنديي ترلاسه کړ چی د نومړی دعالی ذهنيت ښکارندوی ده دفراغت نه ورسته وطن تـــه راستون شــــو اوپه خــــپلوديــــنی وجيبـو اوخدماتو يي پيـل وکــړاودتــدريــس مقــدسی دنــدی ته يي مخــه کـړه چی دسيمی په مشهوره دينی مدرسه ضياءالمدارس کـــی د مــــدرس په توگــه وگمـارل شو خونومړی په دی اکتــفاونــکړه بلـــکی دزياتو مصروفياتــو سره سره يــي دتصنيف اوتأليف په ډگرکی يي هم په پوره ميړانه اوهمـــت سره کاروكــړ چی يوشميرتاليفات لکه ترنظرلاندی تاليـف توضيح سنــت فی ردالبدعت او رسالـــــه القول السلــــيم فی التکفيرالمسليم وليـــکل اوچاپ ته يـي امـاده کــړل همدارنگـــه دمجوع الــــعقايدپه نامــــــه يو بل تصنيف چی د بشپړولـــوپـه درشـل کــــی ده دمولوی صاحب (صميم) دبی لوثه خدماتو بيلگـه ده ښاغلی صـمـيم برسيـره پـــردی چـــی ښـه مـــحرراو دپـام وړمـقررهم ده دپښـــتو ادب ځلانده ستوری هم گنل کيـږی لـــکه چی دنومړی داشعارو يوه مجموعه هم په راتلونـــکی کی دلوی خــــداي (ج)په مرسته چاپيدونکی ده ديحی خيلودليسی مدير فيض الله (نيازمل)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

دلوی ښښونکی خدای ﷻ ثنــــــاوصــفت ده چې مـاته يي په لیـکلوددی څو سوطوروتوفیق راکړ ورسته دټول مسلمانوورونړونه خواهیش ده چـــی دغه رساله له اوله تراخیره په ډېرغوروګوری اودعمل جامه ورواغوندی په دی رساله کی دپښتو رواجونه وغیره په ډېره ساده پښتوژبه سره جمع شویدی هره مسئله دډېر تحقیق اومطالعی نه ورسته لیکله شویده اګرکه دخپل کم علمی اوکمزوری په وجه يي پوره تضمین نشم کولای خوالبته خپل ممکن غور اوکوښښ می ندی سپمولی اودمحترموعلــماًوواومشفق استـــاذانو ترنظر لاندی راغلی چی دځینومحترموعلماًوتقریظونه هم پری موجوددی اوبیا هم دمحترمومشفقواستاذانواوعلماًودنیکواومخلصانه هدایاتواو لارښوونوپه هیله یم چونکی دغه رساله دوه کله مخته ترتیب شوی وه خود

بدمرغه داقتصاددکمزوری اوڅه مصروفیاتو له کبله چاپ ته پیښ نـــشوه خودلوی اومهربان خداي ﷻ په فضل سره هغه وخت راورســـــیدوچی دغــه تحفه ستاسوحضـــورته وړاندی کیدونکی ده ایـــزدمتــعال ﷻ دی زمادغه سعیه قبـــوله کــــړی او همدغه مهربانی خدای ﷻ دی دمسلمانانودګټــــی وړوګرزوی

واسلام

محمداصف (صمیم)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علمأوو تقريظونه

دحضرت مفتی رحمت الله غزنوی تقريظ

بسم الله الرحمن الرحيم

حامداومصليا

دغه رساله ډيره مــفيده اودحنــيفة ؤدمــسلک ســره بلکل مــوافق اوزه يــي تائيد کوم

العبدالاواه رحمت الله الغزنوی

دحضرت مولوی صاحب حميدالله فائز تقريظ

الحمدلله المنفردبوضع الشرائع والاحــکام المستــبدبرفع معــالم الحــلال

والحرام والصلواة والسلام علی افضل الرسول الکرام وعلی اله واصحابه

الغرالکرام امابعدفقداطلعت علی هذه الرساله الفــقهيه العديمه الاشــباه والنظائرفی مذهب الحنفيه فوجدتهاموافقة للمعقول والمنقول قداحتوت

عــلی اقــوال ائــمه المــذاهب الفحول فلله درمؤلفهامااغرزعلمه ومااذکــی

فهمه حيث لم يسبقه اليهاسابق ولم يلحقه بهالاحق لقدانقذبهامن کــان فی

بحرالجهالة وفی عمی الضلالة واتی فيهابمانبه به راقدالهمة مستجمــعة

لتحقيــقات اولــی الا لبــاب الــذين نصبواانفــسهم لنفع العبــادواســحروا

اجفانهم حتی ظفروابالسداد

مولوی حميدالله (فائز) عفه الله عنه

دحضرت مولامحمدنذير(الخروتی)تقريظ

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمدلله الذی اکمل لنـاالديــن واتم علــينـاالنعمة ورضی لناالاســلام دينا

والصلاة والسلام علــــی عبــده ورســوله الداعی الی طاعة ربه المحذرعن

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الغلووالبدع والمعاضی صلی الله علیه وعلی اله وصـحبه ومن صــارعلی

نهجه واتبع هداه الی یـوم الدیــن امابعدفقداطلعت هذه الرساله الــشريفه

فوجــدتهاموافــقة لــكتب الســلف والـخلف مـن الاحناف ومشتملة علی ماعليه اهل الحق والحق احق بالاتبــاع وان كره المـخالفون واكثـرمانقله

المؤلف اقوال الفقــهاأالاعـلام المعروفـين بالتحقيق والانــصاف فلعمری

قدبذل المؤلف جحده فی جميع الاقاويل وسعی منتهی سعيه فی ردالبـدع

والمحدثات فهی لائقة بان تجعل مقبـولة ودعـوت لمؤلفهابحسنة الــدنيا

والاخيرة آمين العبــدالضـعيف مـحمدنذير(الخروتی)كان الله له

د سنت او بدعت تحقيق

دسنت وبدعت تعريف

سنت طريقې ته وايی اوپه عقايدواعمالواواخلاقواومعاملاتــواوعاداتو كـې چې كـومه طريقه نبي عليه سـلام اختــيارکړې وي هغــه ته سنت واي

سنت اوياطريقه دي اصـــحابوهم په حـــكم دې سنت نبوي كې ده څكه چې خوږنبي ﷺ فرمایی :

(عليكم بســتنی وسنت الخفأالرشيدين من بعدی) كـوم چې عــمل اوقـول دی تابعـينوده چې داصـــحابوشــاگردان دی اود تـــبع تـابعينوچـی داصحـابودشـاگردانـو شـاگردان دی ددوی عـمل او قول هـم حق دی بـدعت نـه ورتـه ويـل كـيږی

څـكه چې دهغـوی په خيرت اوښـه والی هم نبی عليه سـلام قول كړی لكه چې فرمايی-:

(اكرامواصــــحابې فانهـم خياركــــم ثـم الذين يلونهـــــم ثـم الـذين يـلونـــــهم ثـم يظــهرالــــــكذب) مشكواة شــــــريف ص ۵۵۴ عزت كـوی تاسودې اصحابوځكه داغوره دې ستاسـودی بيـاهغـه خلـگ غـوره دی چــې دوی تـــه نـيـــــږدې وي (تــابعين)اوبيــاهغــه كـسان چـې تـابعـينوته نږدی دې يعنې تبع تــابعين بيـــاوروســـته بـــه ظــاهــرشي دروغ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داشودسنت تعريف اوله دی نه دی دبدعت تعريف هم معلوم شـــو چې هغه داچه : كوم شي دصحابه كراموواوتابعيــنواوتبع تابعيــنوپه زمانـــه كې مو جودنه وی اوهـغه ددين يوعمل وبلل شی اودثواب په نيت ترسره شي هغه بدعـت ده.

دبدعة يوه بله معني

په لاندې ډول ده بدعة په لغت کی احدث فی الدين ته ويل كيږی يعـنی يونوی شي پــه دين كې پـيـداكول اوپه شريعـت كی پيداكول دهغه شی دی چی نه دنـبی عليه سلام په زمانـه كې وی اونــه دصحابه وواونه دتابعينواونه دتبع تــابعيـنو چې نه صراحة اونه كناية اونه له كوم يوونـــه مستنبط وی اوهغـه دی ثواب كاروبلل شی اوعملی شی اويـادثواب په نيـت پــريښودل شي اوصحابه كـرامودضـرورت بـاوجـودنوي كـړی نوپه دغـــه تعريف كی څــــوقيدونه شته په اول قيدسره هغه امــور له بدعـــة ووتـل كـوم چې په قرونويعنی په زمانودريوكی موجودوی اويامستنبط وی لكه مسائل فقيـه اوكلامـيه په دوهم قيدهغه امـورله بدعة ووتل چی دثواب په نيت نــشی ترسره لكه دی خوراک څښاک په شيانوكې پراخې كول كوم چې داسـې رنگينه خوراكونه په قرونودريـوكی موجودنـه وو هـــمدارنگه دی موټـــرونو،الـــوتكونه كار اخيسـتل دابدعة ندہ اولـــه دريـــم قيـــــدنه هغه شيان ووتـــل كوم چی دی صحابه كراموهغو ته ضـرورت نه وواوددی وروسـته خلگو ورته ضــرورت پيداشـولكه مدرسې جـوړول اوخـانقاوی داهم بدعة نده . درس مشكوةباب الاعتصام ص ١٠٥

علامه سعدالدين تفتازانی په شرح مقاصدكې ليكي

ان البدعة المذمومة هوالمحدث فی الدين من غيرانيكون فی عــــهد الصحابة والتـــــابعين ولادل عليه الدليـــــــل الشريــــــعی ج ۲ ص۲۷۱ بــدبدعت هغه بدعـت ده چی په دين کی نـوي پيـــداشـــې بې لـه دينه چی نـه په زمانـــه دصـحابــه وو كـــې وی اونـــه دتـابعيــــنواونـــه پـــه هغه باندی كوم دليل شريعی موجودوی سوال : ايايوشي دثواب په نيـــت پريښودل چی په زمانودريوكــــی نه وی پريښودل شوی داهـم بدعة ده ؟ ځواب:هـــودابـدعة ده لــكه مـلاعلی قاری (رح)ليـكې

(والمـــتابعة كــــما يـكون فی الـفـعل يـكـون فــی الـتـرک ايـضاً)مــــرقات ج ۱ص ۴۱ يـــــعنی متابعت لكه څنگه چی په كولوكی وی همدارنگه په پريښـودلوكې هـم وې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدعت اقـــــــــــسام

بدعت په دوه قسـمه ده یوبدعت عملي اوبل بدعت عقیدوي بدعت عملي دیته وای چې په عقیده کې څه نـوې خـــوعمل دثواب په نیت داسې اختیار کړل شي چې د سلفوصالحینونه منقـــول نه وي اعتقادی دیته وایی چې یو سړی داسې عقایداونظریـات ولري چې هـــغه دنبی ﷺ اواصحابواوتابعینو خـــــــلاف وی.

حافظاابن رجب(رح) په دې هکله داسې لیکې:

وسواء فی ذالک الاعتقادات اوالاعمال اولاقوال الظاهـرة والباطنة واماما واقع فـــی کلام السلف من استحســـان بعضالبدع فانماذالـــک فی البدع اللغوية لاالشــــريعه جامع العـلوم والحکم ص ۱۹۳ برابرخبره ده کـه دغه ایجـاد کـرده شـی اعتقادات وی یااعمال وی اویـااقـوال وی ظاهره وی اوکه باطـــــنه وی کـــوم چی په خبرودسلـفوکې بـــــــــــعـــض بدعـاتـــوته حـــــــــــــــــسن ویل شــــوی دی هـــــــغه نــه مرادبـدعت لغوی ده نـــه شرعي

دبدعت حســــــــنه تحقیق:

سوال :بعضی بدعت پسندخلک چی هربدعت کوی وای دابدعـة حسنه ده یعنی ښـه بدعت اوبدعة حســـنه رواده دحســـنه اوسیه یعنی بدبدعت په هکله معـلومات راکړی ترڅودبدعت پسنده خلګوغلط فهمی زائـله شی ؟

ځواب : بدعـت په دوه قسمه ده بدعت لغوی اوبدعت شرعی بدعت لغوی هغه نـوی کارده کـــوم چی دی نبی ﷺ نه بعـــدپیـــداشوی وی هغه عـــام ده که عبادت وی اوکه عادت اوهم دغه لغوی بدعت پـــه پنځه قسمه ده :- واجب ،مندوب ، حـرام ،مکروه ،مباح

شریعی بدعت هـــغه ده کـوم چې ده قرونو ثـــلاثـــه نه بعدپیداشوی وی اوپـه دی قولاًاوفـعلاً صراحةً اواشارةً په یوه طریقه هم دشارع لـــخوااجازت موجـودنه وی چی دیته بدعت ضلاله وایي اوپه بدعت سیئه ورنه تعبیرکیږی

اوعلــــماوو په دی تصریح کړی لکه چي فرمایي ان البدعة علی قسـمین بـدعـة لـغـویـة وبـدعـة شـرعیه فالاول هـوالمحدث مطلقاًعــادتً کانت اوعبـــادتً وهـــی التی یـقسمونـهـاالی الاقسـام الخـمسه والثانی وهو مازیدعلی ماشرع من حیـــث الطاعة بعدا انـقراض الازمنه الثلاثه بغیراذن من الشا رع لاقولاً ولافعلاً ولاصریحاًو لا اشارهً وهی المرادبالدعة المحکوم علیهابالضلالة ترویح الجنان ولجنه ص ١٦٠

حافظ ابن حجر(رح) په دې هکله داسې لیکی:

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

والتحقیق انهاانکانت مماتندرج تحت مستحسن فی الشـــــــــــرع فهی حسنة وانکانت مماتـــــندرج تحت مستقبح فی الشرع فـــــــهی مستقبحة والافهی المبـــــاح وقدینقسیم الی الاحکام الخـــــــــمسه فتح الباری ج ۴ص ۳۵٦ تحقیق داده چې بدعت کـــه چیرې لاندی وو تریونیک شرعـــی امرنو هغه حسنه بدعت ده او کـــه لاندی ووتریوبد شرعی امـــر نوهـــغه بد بدعت ده اوکه داسې نه وونوبـــیا مباح ده او کـــله تـــقـــــــــــسمیږي پنځوقسموته اودیته قریب ده علامه عینی رح عبارت دی په عمدةالقاری کی ص ۳۵٦ج ۵

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مستحسن فی الشرع او مستقبح فی الشرح تحقیق

حضرت امام شافعی (رح) لیـــــــکی

البدعة بدعتان بدعة خالفت کتاباً اوسنـته اواجمـــــاعاً او اثرعن بعـــــــــــــــــــــض اصحاب رسـولﷺ فهذه بدعـة ضلالة وبدعة لم تخــــــالـف شیاء من ذالک فهـــــذه قـد تکون حسنة لقول عـــمر(رض) نعـمة البدعة هذه) بدعت په دوه قسمه ده یوهغـــه بدعت ده چی مخالف وی له کتـــاب اوسنت او اجماع اوله اثردبعضـی اصحابودی رسول نودابدعت ضـــلاله گمره یعنی بدبدعت ده اویوهغه بدعت ده چی لـه مختنیو شیانوله یو سره هم مخالف نه وی نودابدعت حسنه ده له جهته دقول دعمر(رض) نیک بدعت ده دغه.

مخالفــت لکه څنگه چې په قول کی وی همدارنگه په فعل کی هم وی کوم کارچی نبی ﷺ نوی کړی اوخیرالقـــرون هم تـرک کړی وی اولـه خیرالقرون نه وروسته څوک دثواب په نیت کوی هغه یقیناً بدعـــــــة ضلالة ده ځـــکه چې هغه دی کتاب اوسنته او اجماع اوقیاس صحی مخالف ده اوکـــه کوم بدعة دیودلیل لاندی داخل وی هغه صحی ده چـــی کـــله ثـــواب هم پـــری ورکیژی اوکله صرف مباح وی د پورتنی تشریح نه معـلومه شوه چی بدعة حسنه دیته وایي چی کـوم دینـــی شرعی کارچی دنبیﷺ نه وروستــه موجود شوی وی اوتریودی څلورو دلائـــلونـه چی کتـــاب سنت اجماع اوقیاس ده لاندی وی نودابدعة حسنه ده اوپه بل عبارت بدعة لغویة ده کوم چې بدنده

غیرمزموم ده اوکوم شـی چی نبیﷺ نـــوی کـړی اوصـــحابه یی کراموهم نوی کړی همـدارنگه تـابعیـنواوتـبع تابعــــــینونوې کـړي اوڅـوک یی دثـواب په نیت ترسره کـړې دابدعة قبیحه اوسیئه ده په بل تعبیر بدعـــت شرعیه ده.

چې په هروخت کې مذموم (بـد)ده اونـاجائزده اوسره له دې چـــې په اوسنی زمانه کې که یـــو غـــیرمجتهدیوعـــمل کـــوی اوبدعت حسنه یی بولې ادا

هیڅکله قابل اعتبارنـــده کوم چې په دې خبره دفقهاووتصریحات موجود دی لکه چې لیـــــــــــــــــکې

درنصاب الفقه مـې ارندهـــــــر انچه بدعت حسنه مجتــــــهد ان قرارداده اندهـــــمان صحح است واگرکسی دراین زمـــانه چـیزی بدعت حسنـه قراردهد خلاف اســـــت زیراکــــــــه در مصطفی میـــــــــــگویدکه کل بدعـــــت ضـــلالة فـــی زمانـنا فتاوی جامـع الروایات والجنه ص ٦٠

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په نصاب الفقه کی دي چې بدعت حسـنه هغه ده چې مجتهدينوورته بدعت حسنـه ويـلی وی کـــه کوم شخص په اوســـنی زمـــانـــه کی يوشـــی بدعـــت حســـنه بـــولـــې نودادحق خـــلاف ده ځـــکه چې په مصطفی نـامی کتاب کی دی چی په دی زمانه کی هربدعت گـــمرهه ده

اوهمدارنگه علامه شامی (رح)ليکی لاعبرة بقول غـــيرالفقهاءالـــذين هم المجتهيدين ج ۱ ص ۳۴۴ يعـــنی دی فقـــهاوونـــه ماسواء دبل چـــاخبره چی مجتهيدين نه وی قبوله نده مجددالف ثـــانی دبـــدعت حســـنه په تقسيم باندی ردکوی اوفرمايی چيزکه مردورباشدحـــسن ازکـــجاپيداکند-يوشی چې ردشې هغه به حسن دکوم ځای نه پيـداکړی مـــکتوبـات ص۷۲ حصه سـوم

لــه دي مکــمل تفصــيل نه معلومــه شـــوه چـــې اوسـنې زمانـه کې که څوک داسې عمل کوی چې صحابه کراماواوتابعيناواوتبـع تابعيـــنونـوي کړي او بدعت حسنه يی بو لې دابلکل غلط ده چې په خيـرالقـــرون کـی اثراواصل موجـودنـــه وی هـــغه ټـــول بـــدعت ســـيئه ده اوپـــه دی کتـــاب کی چې ځومره مسائل بـــيانيږي اوبدعـــــــت کـــوم يـو فعل اوعمل ته ويل کيـږي هـغه ټول بدعـت سيئه اوبدعت شرعيه دي چې پــه هـــروخت کی مذموم دی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدعت د حرمت او مذمت دلائل

الله تعالی ﷻ فرمايي

قل انکنتم تـحبون الله فاتبعونی يحببکم الله ويغفرلکم ذنوبـــــکم پ ۳ ال عـــــــــــــــــمران ۴ع ورته ووايه ای پيغمبره چې که تـاسومحبت کوی له الله ﷻ سره نوزماپيـــــــــــروی اواطـــــــــاعت وکړی نوالله تعالی به ســتاسو سره محبت وکړی اووبه بـــخښـې گنـــــــــاهـــــونه ســــــــتاسی

حضرت عبدالله ابن عباس (رض) روايت کوی

قال رسول الله صلی الله عيه وسـلم ابی الله ان يقبل عمل صاحب بـدعةٍ حتی يدع بـدعته ابن ماجـــــــه ص ٦ چـــی رسول عليه ســــلام فرمايی چـې الله تعـالی دبدعـــتی دعمل قـبلولونه انـــکارکړی ترڅو چې هــغه خپل بــــدعــــت پـريـــږدی.

دحضرت جابر (رض)نه مرفوع روايت ده

من احدث فيهاحدثـاً اواوی محمدثاًفعليه لعنت الله والملئکته والناس اجمعيـــــــــن لايـقبل منه صرف ولا عدل بخاری ص ۲۵۱ ج ۱ چې که چا په مدينـــه منوره کې بدعت پيداکړ او يايی کوم بدعتی ته ځـــای ورکړ نـــووی به پـه ده باندی لعنت داالله ﷻ اوملائکووواودټولوخلگو نه به دهغه نفـلـی عــبادات قـــبول شی نه فرضی چی هرچيری وی الــبتـــه په مـــدينـه منوره کی به يی گناه څه زياته وی ځکه هغه دهدايت مرکزده

حضرت ابراهيم بن مسيره (رض)روايت کوی

قال رسـوالله ﷺ مـن وقـراصـــاحـب بدعةٍ فقداعان علی هدم لاسلام مشــــــــــــــــکوة ص۳۱ چی رسول ﷺفرمايلی دی کوم شخص چې دبـــــد عتی تعـــظيم وکړی نوهغه داسلام په ړنـگولوکې دهغه مددو کړ. مطلب دا چی بدعتی ړنگونکی داســلام ده ولوکه دی ځان ډيرلوی صوفې بـــولې اودده تـــعظيم کړل په ړنگولوداسلام کې کومک ده

حضرت انس بن مالک (رض)روايت کوی

قال رسوالله ﷺان الله حجب التوبة عن کل صاحب بدعة (رواه طبرانی) چی نبی ﷺ فرمايلی چې الله تعالی په هـــر بدعتی بانـــدی دی توبـــی دروازه بنده کـړی ده- اعاذنـاالله تعالی منها

دی بدعت اواهل بدعت په هکله ډيرسخت وعيدونــه راغلی کوم چې موږ يوه نمونه ذکرکړه خوکه سره له دی بياهـم يوشخص په خـــودساخته دلائلو چې پخپله هم پری يقين نـه لری کوم يـــوبـدعـت مـوجـــودوی دابه ډيـرلوی جرأت وی الله تعـالی دی موږ دداسې جرأت نه وساتی . آمين.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دامت دبزرګانواواکابرينوله بدعت څخه نفرت

حضرت امام غزالي (رح)فرمايـي

څوک چې بـی له عذره اتباع دسنت پريږدی اوبدعـت اختـــياروی ماسواله کـفرخفی ياحماقت جلی نه بل هيڅ وجه نشــــــته � تبلغ دين ترجمه اربعين ص ۴۲

امام رباني مجدالف ثاني (رح)ليکی

ازحضرت حق سبحانه وتعـــــالي تضرع وزرای والتجاوافتـــــقار وذل وانکساری دسردوجـــــــهار مسائت می نمايدکه هرچــــــــه در دين محدث شده است ومبــــتدع کشته که درزمان خيرالـبشروخلفأ راشيدين او رانبودعليه اصـــلوة وتسليمات اگر چه ان چيــــــــــز درروشنی مثل فلق صبح بودايـــن ضعيف راب جمع که بـا اومستـند اندګرفتاران عمل مـحدث نـــــګر وا ئله ومفتون حسن ان مـبتدع نکنا وبحرمته سيدامختاروالــه الابرار وعليه وعليهم الصـلوة وســـلام مکتـــوبات امام ربانی ص ۷۱٦

له الله تعالی نه په عـــجزاو زاری او ذلت سره په پټــه اوښــکاره در خواست کوم چی په دين کی کوم شی نوی پيداشـــوی اوبـــدعــت ګرزيدلی چـــی دنـــبی ﷺ اوخـــلفأ راشيدينـــوپــه زمـــانــه کـی نـه وواګر کــه هغــه شـــی دصــــــبح صاديق په شان روښانه هـــم وی . الله تعالی دی ددی ضعيف بنده اودهغه دمـــلګرولــه دی نــــوی بدعتی عمل نــه وساتی اوپـری ګرفتاريي مکړی اودبـــدعت په ظــاهر حســـن يی خطأ مـــکړی پـه طفيل دی نبـــی سيـــدمختار اواله الابراربانـدی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدعت د وجود اسباب

سوال :- بدعت چی دومره سخت نارواعمــل ده اوبزرگـان دامت ځینی پـناه غواړی نوولی کیږی اوڅنګه وجودته راځـی ایـادابدعتان دبدعــت دبـدی نتیجی نه اومـــــذمت نه نه ډاریــږی ؟

ځواب :- دبدعت دموجودیدلودری وجی دی (۱) جهـل ده چونـــکه بـدعت په ظاهره ډیر ښکلی اوحسین ښکاری نوخلـــګ دهغــــه په ظـــاهری حسن خطاشـی نووایی چې داخوډیر ښه کارده دابه ولی ناجائـز وی اوپه ډیرشوق زوق سـره یـــی ترســـره کوی اوثواب یـــی بولې دوهم سبـــــب یـــی دنـــفس خواهیشاتوتابعداری ده ولوکه ورته معـــــــــلوم هم وی خودخپـــــل جــــاه

اومرتبی دلوړوالی لپاره یی ضرورترسره کوی اووایی دابدعت حـــــسنه ده لکه چی الله ﷻ فرمایی : وزین لهم الشیاطین اعمالهم � ښائیســـته کـړی دی دوی ته شیطانانواعمال بدددوی دریم سبـب یی داده چـــې خلـــګ دخپل مروجه بدعت دثابته ولودپاره له داسی کمزوروروایتـوڅخه کاراخلی چې په حقیقت کی دهغه هـــیڅ ثبوت نه وی لـــــــــهذابـــدعـــــت وجودمومی.

په ضعیفوحدیثوباندی عمل کول

سوال :- بعضی خــلګ یوعــمل کـوی اودلیل یی یوضــــعیف حــدیث وی وایي چې په فضـــائلوکی په ضعیفوحدیثوعمل کول صحیح دی داخـــــبره ترکومه حــــــده صـحیح ده ؟

ځواب :- بعــضی علــما پــه ضـعیـف حـدیـث عــمل کـول مـطلـقاًجـــائزنـه بـولـې لکه قاضی ابن العربی المالکی (رح)وغیره لیکې لایعمل به مطلقاً-په ضعیف حدیث مطلقاً عمل نه کیږی نه پـــه فضائلونه غـــــیرفضائـلوکی (القول البدیع ص ۱۹۵ البتـــه جمـهورعلماپه فضـائلوکــــی په ضـغیف حــدیثو عمل جائزبولـی خو سـره دیوڅوشرطونولکه علامه شامی (رح) لیکی چې په ضـعیف حدیثو باندی دعمل کولولپاره دري شرطونه دی (۱) دارواېت بـــه ډیرکمزوری نــــه وی یعنی ددی کوم یـــوراوی به دروغــــــــــــجن اویــــا په دروغومتهم نه وی (۲) داچه دابه دشرعت تریوعام اصل لانــــــدی وی (۳) داچه په دی کوم شی ثابـــــت ده هغه به سنت نه بلل کیږی تـــــرڅـــوچی ددی حدیث مصداق نه ووګرځی (من کذب عـلی متـعمدافلیتبوء مقعده مـــن النار)چاچې وتړل دروغ په مابـانـدی هغـه خپله ځـای په جهنم کی بـرابـرکړ (ردالمحتاربتغیرما ج ۱ص ۱۲۸

همدارنګه مولاناعبدالحی(رح) لیکی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

واماالعمل بالضعيف فی الفضائل فدعوي الاتفاق فـيه باطله نعـم هو مذهب الجمهور لكــنه مشـــــروط بان لايــكون الحــدث ضعيفاً شـد يداً فانكان كذلک لم يقبـــــل فی الفضـائل ايضاً الاثارالمرفوعـــــــــه فـی الاخبارالموضوعه ص ۳۱۰

په فضـــائلوکی په ضعيف حديـثو عمل کول اودادعوه کول چی ټول علمایی صـحیح بولـــی باطل دی هودجمهوروعلـــماوومـــذهب ده خوپه دی شرط چی ډيــــرضعيف به نه وی اوکه وو بیاپه فضائلوکی هم قبول نده

دځواب خلاصه داده چی په فضائلوکی په ضعیفو حـدیثو عمل دجمـــهو ر علمأووپه نيزدصحيح ده خوسره دهغوشرطو چی ذکرشوخوددغــو شرطــو دنه لحاظ کــيدوله امــله شــه خبره داده چې داعمل کـــوم چی په ضعـيف حديث ثابــت ده فرض یاواجب نده . لهذاپريښودل يی پـکاردي نوردثـواب کارونه ډيـــردی چـــی هغـه پــه صحيحوحديثوثـابت وی اوثبوت يی يقينی وی ددی پرځای هغه اختيــارول پکاردی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدعت دمذمت اوذلالت حکمت

سوال :- بدعت ولی دومره مبغوض اوبدده حکمت پکښې څه ده ؟

ځواب :- علمأوودي ډيروجې بيان کړی خـودمشـت نمونه خرواړپه ډول به دلته يوڅو ذکرکړو (۱)ددين اسلام تکميل په قران ثابت ده لـــکه چـــې الله تعالیﷻفرمايي (اليوم اکملت لکم دينکم)ترجمه نن ورځ تاســوته ماکامل کړدين دی تاسونواوس که څوک راځی اويـوداسی عـمل کـوی چی هغه له نبیﷺنه صراحةًًثابت وی اونه اشارةً اوپه دين کښې يی داخـله وی نودادډی معنی ده چی نعوذبالله دحضرت نبیﷺ دين ناقص اوکامـل نده او هم دامعنی ورکوی چی دی شرعـــــت په کاروزه ترنـــــبیﷺ اوصحابــه وواوتابعينونه ښه پوهيږم حالانکه داپه سلفــوصاليحينواودی نبیﷺ په راوړل شوی دين حـمله ده(۲)داچـی دبدعت نه ماسواچی کـــومه بـــله ګنـــاه څوک کوی نوهغه ګناه بولی اوپری پيښمانی کوی اوتـــوبه هم ځينی کـــوی مګربدعت داسی ګناه ده چی کونـــکی يی بلکل ګنـــاه نه بولی بلـــکی يوښـــه کاريی بولی نوتوبه او پيښـمانی خوهيـڅکله نه ځينی کوی لهذابـدعتی دمرګ تر وخته په دی عظيمه ګناه باندی دتوبه کولونه بی برخی پاته کـيږی لهذا بدعت يوډيربد بخته اومهلک عمل ده مســــــلمانانوته لازمـــه ده چی په کوم يوعمل اواو عقـــــيده کی شائبه دی بدعـت وی هـــم بـايدهــغه پـــريږدی اوځان ځيـــنی

وساتی ددی پرځای چی دهغه دجوازدپاره ددلائلوبرابرولوکوښښ کـــوی.

دبدعت په جوازدی بدعتـيان دلائل اودهغوی ځوابونه

سوال :-بعضـــی بدعتيان وای چی بدعت رواده نـبیﷺ فرمايـی من سن سنته حســـنةً الخ(مسلم ص ۳۴۱ج ۲)يعنــــی چـــاچی جـــاری کړه په اسلام کی يونيکه طريــــقه اوبيـــــايـــی عمل پری وکړ نودده دخپل عمل ثواب هم ده اوچی نور څوک په دغـــه طريقه عمل کوی دهــغوی په ثواب کی هم ورسره شريک ده نوددينه معلومه شوه چی نوی طـريقه داخلول په اسلام کی ښه کارده ؟

ځواب :- د مســـلم پـــه دغــه روايـت کی من سن سنةً په ځای - ايماداعٍ الی الهدای الفاظ راغـــلی يعنی چی څـــوک دهدايت طرف ته راوبولی نه نـوی طريقه اوددغه حديث په دوهمه طريقـــه کی دالفــــاظ دی احيـاسـنة يـعنی چاچــی زماسنت ژوندکړل چی زمانه ورسته مړه شوی وی يعنی څوک عمل نه پری کوی . دوهم ځواب ددی حديث شريف مـــعنی داده چـــی کوم شی په شريعت کی دالالـــةً يااشــارةً ثابـــت وی چی دهغه داعــــی اومحرک په خير القر ون کی موجودنـــوی بلـــکی وروسته به وی خودخـــلوردلائـلونه به ديو دليل لانـــدی داخــــل وی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال :- بدعتـــــیان یـــــوبـــــل دلیـــل لری چی حضرت نبی ﷺ فرمایی ماراٰه المسلمون حسناًفهو عندالله حســـن � یعـنی مسلمانان چـی کوم شی نیک وبولی هغه دخدای ﷻ پــه نزد هم حسن اونیک ده لهذابدعت نیـک کارده ؟

ځواب :- یوخودالمــــسلمون نه کامـــل مســـلمان مراددی چی صحابه کـرام دی دصحابه وو عمل خوضرورحـــسن ده دی ماناوعلـــیه اصحابی دوجـی نه دشامی ج۵ ص ۳۵ اودالبدایه والنهایه ج۱۰ ص ۳۲۸ اودعینی ج۳ ص ٦٥١ نــه هــم معلومیږی چی ددی نه اصحاب مراد دی اوملاناعبدالحی (رح)لیـکی چی ددی نه مراد صحابه کرام اوتابعین اوتبع تابعین دی لـکه چی هغه لیـــکی

لایدل الحدیث الاعلی حسن استحسنه الصحابه وماستحسنه الکامـلون من الاجتـــــهادولاعـــــلی حسن مااستحســـــنه غیرهم من العـــــلماٱلذین حدثوابعدالقرون الثلاثه ولاحظ لهم من الاجتهادالخ تعلیق الممجدص ۱۴۱ اوبل داچه د فتح الملـهم ج۲ص ۴۰۵ اونصـب الرایه ج۴ص ۱۳۳ نـــه معـــــلومـیږی چـــــی دا حدیث دی نبی ﷺ بیان نده بلــــکی په عبدالله آبن مسعود بـــانـــدی معرقوف ده لـکه چی په نصـــب الـــرایه کی لیکی لم اجــده الاموقوفــاًعـلی ابن مســعود یعنی مادغه روایت په عبدالله ابن مسعــــــودپوری موقـــوف پیداکړی لهذا دبدعت جوازله دی حدیث نه هم نشی ثابتیدالای.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روژی اوعیدینومتعلق مسائل

په روژه کی دمروجه تسبیحاتوحکم

دروژی اوعیدونومتعلق مسائل

سوال :-ځنی ملاامامان په تراویحوکی په هره تراویحه کی په لـوړاوازسره ځنی خاص تسبیحات وایي لکـه په اول درمــضان کی دتسبیحاتوپــه اخیر کی مرحـــباوایي اوپــه اخیر درمضان کی الـــوداع وایـــي ایاددی عمل کوم اصـل په کتابوکی شته اوکه نه ؟

ځواب :- تسبیحات ویل ذکرده اوذکرداالله تـــعالی‌ﷻ یوعظـــیم عـــبادت ده خوالبته په هغه طریقه عبادت کول چی شریعــت ورته ښـــودلی وی په کومه موقع کی چی شریعت دذکر بـــالجـــهرحـــکم کړی هلته په جهر(په زوره)سره ویل سنت دی لکه تکبیرات التشریق اوتلبیه په حج کی اوچیرته چی دجهر حکم نه وی هلته په خفیه (سوکه)ذکرکول بهتردی ائمه اربعه دذکر خفیه په مستحب والی متفق دی اګـرکه امـــاابویوســـف اوامـــام محـــمداوبعضی صوفیه دذکربالجهرقائل دی خوالبته ائمـــه اربعـــه چی په کومه خبره متفق وی حق به دهغوی خواته وی لکه چی الله تـعالیﷻ فرمایي واذکرربک فی نفسکه تضرعاًوخیفه ودون الجهرمن القول پ ۹ اعراف ۲۴ع یعنی ذکرکړه رب خپل په زړه کی په عاجزی سره اوپه ډارسره اوترجهرپه کم اوازســره له قول نه بل ځای الله تـــعالی ﷻ فرمایي ادعـوربکم تضرعاًوخفیه انه لایحب المعتدین پ ۸ اعراف ۷ع یعنی بوله رب خـــپل پــه عـــاجزی سره اوپه خفیه طریقی سره بیشکه الله تعالی ﷻ محبـــت نـــه کوی لـــه تجاوزکوونکوسره په دغه ایات کی مسلمانانوته ددوخبروتعـــلیم ورکـــول دی یـــوداچـــه پـــه اخلاص سره دعااو ذکر کوی دوهم داچه په سوکه اوپه پټه سره الله تـعالی یادکړی لـه خـــپله حـــده تـــجاوزمـــکوئ یـــووخت صحابـــه کـــرامو(رض)په لوړاوازسره ذکرکاوه حضرت نبیﷺ دوی منـع کړل اوویي فرمایل ایهاالناس اربعواعلی انفسکم انـکم لیس تـــدعـــون اصـــم ولاغــــائـــب وانـــکم تـدعون سمـــیعاقریباًوهومعـکم بخاری ج۲ ص ۶۰۵ ومسلم ج۲ ص۳۴۶ اي خلګوپه خپلونفسونونرمی کوی تاسووداســـی ذات نه بولی چی هغـــه کوڼ یاغائب ده بلکی تاسو اوریدونـــکی اونیــــــــــــــــږدی ذات بولـــی هغه دتـــاســـوسره ده حضرت امام نووی (رح)ددی حدیث په شرحه کی لیکی - ففیه الندب الی خفض الصوت بالـــذکراذالم تـدع حاجة لی رفعه شـــرح مسلم فی ذالک الموضع یعنی داحدیث په دی دالالت کـوی چـــی په سوکه ذکرکول بهـــتردی ترڅـــو چی لـوړاوازته حاجـت نه وی پیداشوی

فتاوی بزازیه په دی هکله داسی لیکی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعن فتاوی القاضی انـــــــه حـــــــرام لمـــــاصـــــح عن ابن مسعود(رض) انه اخرج جماعة من المسجدیهللون ویصلون علی النبی ﷺ جهــــراًوقـــــــــال لهم ماارا کـــم الی مبـــتدعین بزازیه علی هامش عالمگیریه ج٦ ص ۳۷۸ له فتاوی دقاضی نه نـقل ده چی په جـــهر ذکرکول حرام دی له حضرت ابن مسعود(رض) نه صحح روایت ده چی هغـه یوه ډله دخلګوله جماعت نه وایستله کومـوچی هـــغوی پـــه لـــوړاواز ســـــره لااله الاالله اودرود شریـــف وایواوویـــی فرمـــایـــل چی نـــه وینـــم تاسوزه مــــګربدعـــتیـان

همدارنګه فتاوی کبیری لیکی

ولابی حنیفة ان رفع الصوت بالذکربدعة مـــخالف للامرفـــی قولـــه تعالی ادعوربکم تضرعاً ص ٥٦٦ یعنی له امام ابی حنیفه (رح)نه روایت ده چی پورته کول دغږپه ذکربدعت ده له جهـــته دی مخالفته دامـــرداللہ تعالی ﷻ په دی قول کی ودعوربکم تضرعاً حضرت مفتی کفایت الله صاحب په دی هکله داسی لیکی سوال :-بوقت ارام ګرفتن خاموش نشندیابایدچیزبخواندجــــــــواب مختاراست که خاموش نشـــندیابه اهستګی قران یاتسبیح بـــــــخواند تعلیم الاسلام حصه ۴ص۳۵ په وخت دارام کولوکی بایدســـړی خاموش کښینی اویاڅه ووایي په ځواب کی لیـــکی غـــوره داده چی خاموش کښینی یاپه سوکه قـــران یاتسبیح ووایي حضرت مولاناعبدالحـــی (رح)اومفتی رشیداحمدصاحب (رح)ددی عمل پـــه بدعتوالی تصریح کړی لکه چی هغه لیکی سوال : په اخیره جمعه درمضان کی الوداع ویل څنګه دی ځواب الوداع کومه چی په دی زمانه کی مـــروجه ده له بدعت نه خالی نده په معـــتمدو علماؤولازمه ده چی داطریقه پریږدی ترڅوعوام ددی دضروروالی دعقیدی نه نجات پیداکړی مجموعة فتاوی عبدالحی اردوص ۵۳۴ اواحسن الفتاوی ج۱ ص ۳۷۱

دتـــیربحث خلاصه داشوه چی مروجه تســـبیحات ویـــل ذکرده اوذکرپه لوړ اوازسره دامام ابوحنیفه (رح)په نزدبدعت ده اونـــه په قرونـــوثـــلاثه ووکی د دی عمل کوم اصل شته اونه په کوم کتاب کی دداسی خاصـــو تســـبیحاتو چی په الوداع اومرحبامشتمل وی ذکرشته لهذاددی عمل په بدعـــت والی کی شک نشته پریښودل یي لازم دی والله اعلم بحقیقة الحا ل

په روژه کی دتبارک الذی سورة ویلوحکم

سوال :- په روژه کی ځنی ملاامامان دتروایحودلمانځه نه وروسته تبـــارک الذی سورة وایي اوبل وخت داسورة نه ویل کیږی ددی عمل حـــکم څه ده ؟

ځواب :- مخته تیرشواوورسته هم راځی چی مستحب یامـــــباح کارونه پـــه یوخاص وخت پوری خاص ګرزل چی شریعت نه وی خـــاص کړی بـــدعت ده خوالبته که په داسی وخت پوری یوشی خاص شی لاعـــلی الالتـــزام چی په هغه وخت کی ثـــــواب زیات وی لکه روژه لکه چی یونیک عمل پکښی پـــه (۷۰)چنده ده نوبـــــدعت نده چونکه دروژی فضیلت له احادیثونه ثـابت ده خوکه بیاهم دعوامـــوپه ګمان تبـــارک الـــذی ویل په روژه کی ضروری

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وی نوبیا بدعت ده ځکه چی مخته به راشي چی که په یومستحب یامـباح عمل دسنتو یاواجبو گمان کیږی هغه مکروه اوبدعت ده لهذادغه عمل اقـــلاًله شائبی دبدعـت نه خالی نده او حضـــرت نبی ﷺ فرمايي داع مایریبـک الـــی مالایریبک فان الخیرطمانیة وان الشریبة یعنی پریږده هغه شی چی تاپه شک کی اچـــوی اواختـــیارکــــړه هغــه ځـــه چی دشـک نه خالی وی ځکه خیرباعث داطمینان ده اوشرباعث دشک ده- مستدرک ج۲ص ١٢ لـهذاښه خبره داده چی داعمل پریښودل شي دخیرکارونه نورهم ډیردی اولــه هرڅـه نه پاک اودشک او شبــهی نه خالـــی دی ددی پرځای هغه بـــایـد عملی شي

والله اعلم وعلمه اتم واحکم

دسنتونه بعددعاًحکم

سوال :-بعضی ملاامامان دسنتونه بعدپه لوړاوازسره دعاکوی چی بعضی خلګ په دی وخـــت کی لمـــونځ کوی هغوی ته تـــکلیف پـــیداکیږی اوپـه لمانځه کی خطاکیــــږی اوبل داچه دادعاًوی دومره ضروری ګرځـیدلی دی چی پـــریښودل یي عـــوام ډیربدبولی اوهروخت کیږی کله هم نه پریـــښودل کیږی په شریعت نبوی کښی داعمل ترکومه حده ثابت ده ؟

ځواب :- دعاعبادت ده لکه چی په حدیث شریف کی راغلی الدعاًمخ العبادات یعنی دعامــغزدعباداتوده اودسنـــتونه وروســـته دعاکول مستحب ده اوددی ثبوت په کتابوکی شته لکه طـــحطاوی لیکی والدعاًهذالاایناف الاتیان بالـــلهم انت السلام کماهوالماثور فی الــرویات لیس بدعاًیعنی دغه دعاًورسته له سنتوضدنه ده له اللهم انت الســلام سره لــــکه څرنګه په روایاتوکی راغلـــی چی اللهم انت السلام دعانده چی تکرارپه دعاکی راشي خوالبته هریوعمل یوچوکاټ اوقانون لری دادعاکه څه هم ثابته ده بلکی مستحب ده خوپه زوره دعاکول که نورولمونځ کونکو ته تکلیف وی حرام ده اوکه نوروته تکلیف نه وی هم ائمه اربعه ددعااوذکر په خفیه کولواپه استحباب متفق دی لکه چی حضرت امام نووی (رح)لیکی اماالدعاًفیسرفیه بلاخلاف شرح مسلم ج ٦ ص ٣١١ یعنی کومه چی دعـــاده په دی کښی دهـــــیچااختــــلاف نـــشته چی په سوکه کول پکاردی بلکی حضرت اماابوحنیفه (رح)په جهردعاًکول بدعت بولی

لکه امام سراج الدین ا لحنیفی(رح) اوملاعلی قاری (رح)لیکی

یستحب فی الدعــــأالاخفـــأورفع الصوت بالدعاًبـــدعة فتاوی سراجیه ص ٧٢ اوموضوعات کبیرص ١٧ مستـــحب ده دعـاکول په پټه خوله سره اوپه لوړاواز سره دعاکول بدعت ده همدارنګه بزازیه لیکی اذاتعلم القـــوم خـــافت هو ایضاًوان جهرفهوبدعة بزازیه ج۴ ص ۴۲ چی کـله قوم پوه شی ددعاًپه طریقه باندی نوپټه خوله دی شی امام هم اوکه چیری جهروکړی نودابدعـــت ده او که دتـــعلیم دپـــاره نـــه وی اوقوم ددعاًپه طریقه پوه وی بیاپه زوره دعاکول بدعت دی کذافی العالمګیریه ج۵ ص ٣١٨ ددینـــه علاوه ددی دعاداسی التزام کـــول اوضـــروری بلل

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې عــوام دسنتـــوياواجـــبوگمان پرى كوى او پرېښودل يې ورته ډيرنــاشده ښــكارى دابل بــدعت ده ځكه چې يوشې لازم گرځول چې شريعت هغه نه وى لازم كـړى بدعت ده لكه درمختارليكى چې دمستحب كارداسـې التزام كول چې خلــگ دسنتوياواجبوگمان پرى كوى مكروه ده لكه چې هغه ليكى � ســـجدة الشكرمستحبة به يفتى لكنهاتــكره بعدالصـلواة لان الجهله يعتقدونـــهاسنةوواجبة وكل مــباح يـــؤدى اليه فهومكروه درمخـتارقبيـل باب اعتـكاف يعنى سجده دشكرمستحب ده اوپه دى خبره فتوى ده لـــيكن دلمانځه نــه ورسته كول يـــې مـــكروه دى ځـكه چې بى عــلمه خـــلگ دسنتـو اوواجبو گمان پرى كوى اوپه هرمباح چې داسى گمان كيږى هغه مكروه ده.

همدارنگه عبدالله ابن مسعود(رض)روايت كوى

قال لايجعل احدكم للشيـــطان شياء من صلوته يرى ان حــــــق عليه ان لاينصرف الاعن يمينه لقدرائت رسول الله ﷺ كثيــــــرا ينــــــــــــــصرف عن يساره مشــــكوة ص۷۸ له تاسونه هيـڅوک دى په خپل لمانځه کې دشيطان لپــاره حصه نه پريږدى په دى طريقه چې له لمانځه نه بعدپه ښي طرف راگـــــرزيـــــدل لازم بـولي مانبي ليـــــدلي چې هغـــــه به ډيـــــركرته په چـپ طــرف راگـرزيـــــده مشهورمحقق محمدطاهرالحنفى ددى حديث په شرحه کې ليکي فيه من اصرعلـى امـــــر مندوب وجعـل عزمــــــا ولم يعمل بالرخصــــــــة فقداصاب منه الشطيان من الاضلال فكيف مـــن اصرعلى بدعة اومنـــكر مجمع البــــحارص۲۴۴ په دى حديـــث کې په دى بانـــدى خبرده چې چاپه يومستحب كاربانـدى همـيشه توب وكړاو عزيـــمت يې وگرزاوه اوپـــه رخصـت يـــې كلــــه هم عمل نه كاوه گويا کې چې داشيطان گمراه كـــړيده څه حـال بـــه وى دهـــغه چاچـــې په يوبدعت اوبـد عمل باندى اصرارهميشــــه توب وكړى

كه دغه مذكورحـــديث اودمجمع البـــحاردغه عــبارات زموږله مروجه دعأ گانوسره قياس كړواوله انصاف نه كارواخلوزموږدسنتـــونه بعددعا گانى بلكل داسى دى چې يوامــــر مستحب ده خودومره اصـــرار (همـــيشه توب) پرى كيږى چې عزيمت گرزيدلې اوپه رخصـــت يې كله هم عـــمل نـــه كيږى

لهذاكله ناكله دغه دعــأگانى قصداًپريـــښودل لازمـــې دى خوالبته طريقه داده چې مخته عوام يوارپوه شي بياداعمل اجراشي مطـــلب داشوچې دعا بعددســـنتونه ثابته ده بلكى مستحب ده خـوپـــه لوړ اوازاو جهر سره اوهر وخت كول لازمـــې گرزول يې زمونــړپه مــذهب بدعت ده لهذادعا بايدپه خفيه (سوكه) وى اوكلــه قصداًپريښودل شي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنفلی عباداتولپاره له خپل ځان نه وختونه اوکیفتونه معومول بدعت دی

سوال :-ځنی صوفیان حضرات دجمعی دورځی اویاشپی ډیرزیات اهتمام کوی چی په شپه کی نفلونه کوی اودورځی روژی نیسی په شریعت نبـــوی ﷺ

کښی ددی اهتمام اوتخصص حکم څه ده؟

ځواب دجمعی په ورځ د شریعت نه صرف دجمعی لمونځ ثابت ده چی ښـــار وی اوشرائط پوره وی ددی نه علاوه نورڅه تردی وختوپوری خاص گرزول دشریعت خلاف ده حضرت نبی کریم ﷺ فرمايي قال لاتختصواليـــــــــــلة الجمـــــــــــعة بقيام من بين اللـــــــــــيالي ولا تـــخــتصـــــــواپــوم الجمـــــــــــــعة بصيام من بين الايـــــــــــام الى ان يكون فی صوم يصوم احدكم مســـــــــلم ج١ ص٣٦١ مه خاصه ؤی شپه دجمعی په لمانځه باندی له نورو شپـــونه اومه خاصـــه ؤی ورځ دی جمعی په روژه نیولو له نـورووځونــه چی د جمعی په شپه زیـــادت لمنځونه کوی اوپـه ورځ کی یـــي روژه نیسی مگر هوکه جـمعه راغله ستاســـــوپه هغـــوروژوکــــــی چی دقضايي دپاره نیـــسی یـــانـــذروغـــیره اوجمعـــه پـــکښی راشـــی پـروا يي نشته

علامه اسحاق شاطبی (رح)لیکی

ومنهاالتزام العبادات المعينه فی اوقات معينه لم يوجدلهاذالک التعين فی شريعة الا عتصام ج١ ص ٣۴ یعنی بعـضی له هیغوبـــدعاتونه لازمول دی عباداتودی په اوقاتو معـــینه ووکی چی شریعـــت دغـــه تعین تردغه وخته پوری نه وی ورکړی

حضرت مولاناشاولی الله صاحب (رح)لیکي

ومنهاالتشـــــــــــــــدو حقيقة عبادات شاقـــــه والتبتل وترک النكاح وان يلتزم السنـــــــــــن والاداب كا لـــــــــتزام الواجبـــــــات فا ذاكان هذاالمتعـــــــــــــمق او المتشديدمعلم قـــــوم ورئسهم ظنواان هـــــذا امر الشـــــرع ورضـــــــاه وهذاادارهبان اليـهودو النصرى حجة الله ج١ ص١٢٠ اوبعضی لـــه هغـــونــه شـــدت اختـــیارول دی اوددی حقیقت داده چی داسی مشکل عبادات اختیارکړی چی شریعت دهـــغوی حکم نه وی کړی مثلاً همیـشه روژه نـــیول اوشپی ویــــښی تـــیرول په نفلوبـــاندی او گوښـــگی اختـــیارول اونکـــاح پریښودل دسنـــتواوادابوداسی التزام کول لکه دی واجـــوکه داسی مـــتعمق اومتـــشدید دکوقوم لارښودیارئس وی نو قوم داگـــمان کوی چی د ده دغه عمل دشـــریعت حکم ده اودده خـــــوښ ده او هـــمدغـــه حـــــــال دیهودواونصــــــری وودصـــــوفـــیانـووو بالاخـــیره دی عـــمل تــه علماووبدعت ویلی دی په خاصوشپوروخوکی د عباداتوالتزام کول صحح ندی البته بغیردلازم والی که دجمعی په شپــه او یاورځ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم عمل اجراشی پروانلری په شریعت کی التزام (همیــشه گرزول) منع دی مثلاًکه یوسړی دجمعی په شپه صلوة تسبح کوی اودجمعی پـه هره شپه يي کوی کله يي هم نه پرېږی نوداالتزام ده اوپه شریعت کی منـــع ده او ددی نه بغیرجائزده یعنی بغیردهمیشه توب نه

دعید د مبارکې حکم

سوال :دعیدپه ورځ خلګ په مسجدکی دچای خوړلونه ورسته یوله بل سره مصافحه یامبارکې کوی همدارنګه دعیددلمانځه نه ورسته اویاد جـمعی دلمانځه نه ورسته اویادسهــاراوماذدیـــګردلمانځه نه ورسته مصـــافحه یامعانقه په ځینوځایوکی رواج ده په شریعت کی ددی عمل حکم څه ده ؟

ځواب :-مصافحه یعنی یوبل ته لاس ورکول یامعانقه یعنی یـــوبل ته غیږو رکول سنت ده خوالبته په اول دی مـلاقات یعـــنی چی دوه نفرسره مـــخامخ شونومصافحه یامعانقه کول سنت دی پدی خـــاص وختوکی چی ډیروخت ناست وی بـــیاراولاړشـــی اویوله بـــل سره مصافحه کـــوی داعمـل مکروه اوبدعت ده ردمحتارلیکی صرح بعض علــمأناوغیر هم بکرهـــة المصافـــــحه المعتادة عقیب الصـــلوة مع ان المصافحه سنـــة و ماذاک لالکونهالم توثـــر فی خصوص هذه الموضع ج۵ ص ۲۷۰تصریح کړی بعضی علمأزمونږاونـــورو علماوو په مکروه والی دمصافحی چی عادت ده ورسته له لمانځه ســـره له دی چی مصافحه سنــــت ده ددی بله وجـــــه نشته مګرداچه په دی خاص وخـــت کی دی مصافحی کولوکوم روایـــــت نشته

همدرنګه حضرت ملاعلی قاری (رح)لیکی

ولهذاصرح بعض علمأنابانهامکروهة وحینئذانهــامن البـــدع المـــذمومه حاشیه مشکوة ص۴۰۱ یعنی له دی وجی بعضی علمأوزمونږپه دی تصـریح کړی چی دامصافحه مـــکروه ده اوپه دی خاصووختوکی له بدعاتوقبیحـه وو څخه ده شیخ عبدالحق محدث دهلوی لیکی انکه بعضـــی مردم مصــافـحه میکنندبعدازنمازیابعدازنمازجمعه چیزی نیست وبدعت است ازجهت تخصص وقت اشعاة اللمعات ج۴ ص ۱۲ یعنی داچه بعــضی خلــــګ مصـافحه کوی دلمانځه نه ورسته یادجمعی د لمانځه نه ورسته هیڅ شی هم نده اوبدعت ده له جهته دخاصوالی دوخت نه

علامه طبی (رح)لیکی

یکره المصافحة بعداداءالصلواة علی کل حال لانهامن سنن الروافض وهکذاالحکم فی المعانقه بحواله لجنه ص ۱۳۰ یعنی دلمانځه ورسته مصافحه کول په هرحال کی مکروه ده ځکه چی دددشیعه ګانوطریقه ده اوهمداحکم ده په معانقه کی حضرت مولاناظفراحمدعثمانی (رح)لیکی داخترونونه پس چی کومه مصاحفه رواج ده دابدعت ده

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امدادالاحکام ج۱ ص۹٦ همدارنگه احسن الفتاوی ج۱ ص ۳۵۴ هم داعمل بدعت بللی بدعت کبیره گناه اویومهلک عمل ده اوددی مذمت مخته په حدیثوکی په تفصیل سره ذکرشوبایدمسلمانان له غفلت څخه کاروانخلی پخپله هم له داسی اعمالو نه ځان وساتی اونورهم له داسی منکرواعمالونه راوګرزوی اودی غـــفلت په صـــورت کی به ټول مسئول یوځکه چی بدعـــت ډیر عظیمه گناه ده کوم چی مونږمخته تفصیلی بحث پری وکړلهذامونږ بایدخپلی غـــاړی خلاصی کړوداسی بایدنه ووایوچی دااوس رواج ګرزیدلی دانشی کیدای

دهګی جنګولوحکم

سوال:-دعیدسعیدپه ورځوکی خلګ هګی جنګوی دی خلګودی عمل تـــه شریعت په کوم نظرګوری ؟

ځواب :-دخلګودغه عمل دی عیدپه مبارکوشپوکی په ډیرګناهونو اوبـــد بختیومشتمل ده اودی شریعت له نظره داعمل کبیره گناه ده له دینه علاوه په دی عمل کی دی انسان قیـــمتی وخت عبـــث تیریږی اوپه حدیث شریف کی راغلی چی هرعبث کاحـــرام ده اوبـــل داچه په دی عـــمل کی ضایع کول دمال هم راځی اوضــــایع کول دمال حرام دی الله تعالی ﷻ فـــرمايي چـــی مبزرین یعنی دخپل مال بیځایه مصرف کونکی دشیطانانووروڼه دی اوبل داچـــه پـــه دی مذموم عمل کی دډیرشغل له وجی ډیرخلګ فـــرض لمنځونه پریږیدی حالنکه چی په قصدلمونځ قضأکول دی بعـــضی علمـــأوپه نـــزد کفرده اوپه حدیث شریف کی راغلې دی چی څوک په قصدلمونځ قضاکړی هغه ته به دوه حقبـــه په جهنـــم کـــی سزا ورکول کیږی ددینه علاوه داعمل یعنی هګی جنګول قمارده اوقمارکبـــیره ګنـــاه ده الله تعالی ﷻ ورنه مـــنع فرمایلی لکه چی فرمایي انماالخمروالمیسرولانصاب والازلام رجس مـــن عمل الشطان فاجتنبوه لعلکم تفلحون - یعنی شراب اوقماروابت وغـــیره اودی قرعی غیسی داله اعمالودی شیطان نه دی اونجس ده نوپرهیـــزورنه وکړی تاسوبه فلاح خلاصوالی پیداکړی . الله تعالی ﷻ په دغه ایات کـــی داخبره واضحه کړه چی قمار شـــراب وغیره دانجس دی لهذاهغه جنګیدلې ماتې شوی هګی مرداری دی حکماًاوخوړل يي حرام دی بلکی دی سود تر روپوهم په حرام والې کی زیاتی دی په هدایه ج۱ کتاب الکراهة کی لیـــکی چی قمارکوونکی قاسقان دی شاهدی يي نـــه قبلیږی دی امام ابویـــوسف (رح) اوامام محمد(رح)په نزددغوخلګوتـــه سلام وراچـول هـــم صحح نـدی � بالاخیره دغه عمل دیوی ګناه په شکل کی پـــه ډیـــروګنـــاهونومشـــتمل ده بیاخاصکردی عیدپه مبارکوو ورځو کی داسی ناوړه اعـــمال ترســـره کول لالویه ګناه ده ځکه چی په کوموختونـــوکی ثـــواب ترنوروورځوزیات وی هلته ګناه هم ترنورووختوزیاته وی حضرت نبیﷺ ددی ورځوپه هکله داسی فرمايي مامن ایام العمل الصالح احب الی الله من هـــذالایام العشره ای عشرذولحجة مشکوة ص ۱۲٦ یعنی نشته له ورځونه چی نیک عمل الله تعالی ﷻ ته ډیرکی خوښ وی ماسواء له دغوورځودی ذالحجی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه او د پښتنوعام رواجونه

دښځوسره ظالمانه سلوک اودهغوئ په حقوق تیری کول

د پښتنوعام رواجونه

سوال :- ډیرخلگ په میراث کی خوراولـــورته کـــومه حصـــه نه ورکوی پــه شریعت کی ددوی حق څومره ده اوددی خلگوحکم څه ده ؟ بینوابعون الله

ځواب :-دی خوراولورحق په میراث کـی شتــه اوپــه شریعت کی معلوم ده چی خوردې وروړپه مقابــل کی یوچـــــندحصه ده اودی وروردوه چـــــنده او کومه چی لورده که یې وروڼه نه وی اولوریوه وی نودپلاریامورپه مـــیراث کی حق نصف ده (نیمي)مال اوکه دوه اویاتردووزیاتی وی بیایې په میـراث کی حق اوحصه ثلثین ده . ددی په هکله الله تعالی ﷻ فرمايي یوصیکم الله فــــــــی او لادکم للذکر مــــــثل حظ الانثیین فان کـــن نساء فوق اثنتین فلهـــــن ثلثا ماترک والکانت واحدة فلها النصـــــف سورة النسا حکــــــم کوی الله تعالی ﷻ تــــــــاسوته دی تاسودی اولادوپــــــه حـــق کی چی دسړی حصــــــه ده دووښـــځو دی حصی برابره ده اوکه صـرف ښځی وی اوتر دووزیاتی وی نوددوی حــــــصه ثلثین ده اوکـــه یوه وی بیانصـــــــف ده یعنی نیـمایـــــــي اوکوم چی ددی خلگوحکم ده چی خورلـورته په میراث کی حـــق نه ورکوی ددوی حــکم ډیر خطرنـــاک ده الله تعالی ﷻ دی میراث بیـــان کوی دهغه نـه ورسته بیان کوی من یعص الله ورسوله و یتعدحدوده یدخله نارا حالداًفیهاوله عـــذاب مهین سورة النساء ایــــات ۱۴څوک چی نافرمانی کوی دی الله تعالیﷻ اودی رسول دی الله تعالیﷻ اوتجاوزکوی له قوانینو دی الله تعالیﷻ داخل به شی اوورته همیشه به وی کی اودده دپـــــــــــاره بـه دزلت عــــــذاب وی

دیادونـــی وړده چـــی په ایات مـــذکورکی دی خـالدلفظ راغلی چه همیشه معنی یې کیږی اودا حکم دی کافرده لهذادادی هغوخلــــگوپه بــاره کی ده چی داتجاوزونه جائزبولې اویاپه داسی ځایودی امام صاحب (رح)په نـــــــزد ډیر ځنډمــرادده خـــلاصه داده چی څوک دخوریا لورپه حق تیری کوی هغه دجهنم مستحق ده اوهمدارنگه په حدیث کی دی چی مشکوة ذکرکړی چی کوم واریث له میراث نه محروم کړل شی نوهغه خلگ چی وارث یې محروم کړی په ورځ دقیامت به له جنته محروم کړل شی رواه ابن ماجه بالاخیره دلوریا خورحق نه ورکول ډیرخــطرناک عمل ده اوکبیره گنــاه ده په داسی عمل کوونکی دی خداي ﷻ دسخت غذاب ویـــره ده الله دی مونـــړور څخه وساتې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال :-ځنــی خلــګ وايي خورته پلاردوديدوپه وخت ډيرسامانونه پسې ورکوی لهذا نورحق يي دپلارپه مال کی نشته ؟

ځـواب :- يوخــوهــغه ســـامان دی دلوردمهرپه روپو اخستل شوی وی چی هغه ددی خپلی روپودی اوکه داسامان ددی په مهرنوې اخيست شوی هــم داعطيه ده له ميراث نه مانع نشې ګرزيدای اوسره له دی چی داپه ژونـدکی ده اوميراث له مرګ نه وروسته وی .

سوال : لور دی پلارپه کوم مال کی حق شـــته ؟

ځواب :-دلورحق دپلارنه پاتې په نغدوروپـوکی اوپه زمکه کی اوپه ټــولو هغوشيـــانوکی چی ترمرګ مخته دپلارپه ملـــــکيت کی وودی حــق شته

سوال :- کــــه چيری دی ناعلمی له وجه ورته دپلارپه ميراث کی حق نـه وی ورکړل شوی نودالله ﷻ دعذاب نه دخلاصون لاره څه ده ؟

ځواب :-هغی محرومی خورته دې وويل شی چی دپلارپه ميراثی مــال کی ستاهم دومره حق شته اياته يي ماته پخښې که هغه ښځه په طيب نفس سره بی له اجبـــارنه داخپل حق ورتــه وبخښې نواميدده چی الله تعالی به يي هم وبخښی اوله عـــذاب نه به خــلاص شی اوکه هـــغه ښـــځه خپل حق ضرور غواړی نوورکول يي لازمی دی

په شريعت کی دکونډی حکم

سوال :-ډيرخلګ کونډې ته هم خپـل حــق نـــه ورکوی اوهغه بـــی دهغی له رضايتــه خپــل قريب ته دميراث په شکل کی په نکاح کوی ګوياکی ده ته داميراث پــاته ده اوله دنه ماسواء بل څـوک داحـــق نلری چی داکونـــډه پـــه نکاح کړی اونـــه داکونـــډه اختـيارلری چی په خپله خوښه له چاســره نکاح وکړی داعمل دی پښتنوترکومه حده ناجائزده ؟

ځواب :- دی يوومســـلمان نــروی اوکــه ښځه حق خوړل هغه که ميراث وی اوکه غيـــردميراث وی په اصـل کی دی اورخوراک ده اوداوعيدونه مخته

تـــيرشواوکـــوم چی داعمل ده چی يوه کونـــډه بی له رضايته دی ميراث په شکل کی په نـــکاح کول دی داهغه ظلم ده کـــوم چی دی جاهليت په دورکی مشرکانوله ښځوسره کول الله تعالی ﷻ په دی هکله داسی فرمايي لايحل ان ترثواالنساءکرها ندہ حلال تاسولره داچی په ميراث باندی وړی ښځی په زبردستی اوزورسره �ددی ايات په نفسيرکی تفاسيرليکی چی دجاهليت په زمانه کی دی حضرت نبی کريم ﷺ تربعثت مخته چی شرک اووهشت و چی کله به دی يو ښځی ميړه (خاوند)مړشودهغه د مرده واريثانو به دده دغه کونډه ښځه که بی زړه غوښته ورسره به يي په خپله نکاح کـوله اوکه به يي په خپله نکاح نه ورسره کړه بل ته به يي په نکاح ورکـــوله اوپـــه دی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې به ددی رضایت اوخوښــی ته اعتـــبارنه وواوکــله چی به یي نه په خپله زړه غوښـــت چی ورسره نــکاح وکړی اونــه به یي بل چاتــه په نکاح ورکوله نوپه خپل کورکی به یي بنده ساتله اودهغه کونډی په مال وسامان به یي خیټه اچوله چی کله دعدل اوانصاف قانون اسلام راغی نوالله تعالی ﷻ مسلمانانودی جاهلانواومشرکانو له هغووهشیانه اعمالونه رامنع کړل خوافسوس چی نن صبامسلمانانوخاصکرپښتنو قران پریښی ده اوصـرف ددنیاحاصلولوته یي مخه کړی چی ددنیالاس ته راوړلو تعلیمواودسـیسو ته یي خپل ټول قیمتي وخت ورکړیده چی په نتیجه کی دی داسی مـظالمو خاوندان ګرځیدلی چی په اسلامی نړی کی ساری نه لیدل کیږی

دخپلي خوراویالورنه دهغې خپل مهراخستل

سوال دډیروخلګوخاصـکردپښتنوداعادت ده چی خپله خوریالورپه ډیـرو زیاتوروپو ورکوی او دهغی مهرپه خپل جیب کې اچـوی اوهغې تــه هیـــڅ برخه نه ځنی ورکوی بلکی بعضی سخت دله انسانان خوداسې هم کوی چی څـــــوک ډیـــری روپۍ ورکوی نودي خپله لوریاخور ورکوی ولــوکه هــغه ګوډیاړونداویاډیرسپین ږیری هم وی دقران اوحدیث په رڼا کی ددې عمل څه حکم ده ؟

ځواب :-اول خوداچی یوه ښـځه دکـــم مــهرپه بـــدل کـــی پــه نکاح ورکول مستحب ده لکه چی حضرت عمر(رض)فرمایي الالاتغالوابصدقات النــــــساء فانهالوکانت مکرمة فی الدنیا وتقـــوای عنـــدالله لـــــــــــکان اولئکم بهاالنـــــبی مـــــاعلمت رسول الله ﷺ نـکح شیـــــــــــأ من نسائه ولاانـکح شیـــــــــــــأمن بناته عـــــلی اکـــــثرمن اثناعشرة اوقیة مشکوة ص ۲۷۷ خبردارزیـــادت مـــکوۍ په مهرودی ښـځوکی ځکه که داعزتمـــندواي په دنیاکی اوتقوی وای په نـــزد داللهﷻ نوحضرت نبی ﷺ به دې ډیراولې ووزه نیم خبر چې هغــه یوه بې بـــې له بـې بیانونه په نکاح کـــــړی وی اویـــایوه لـورلـه لورانونه په نکاح ورکـړی وی زیات تردولوسـواوقیو

حضرت ملاعلی قاری (رح)ددی حدیث په شرحه کی لیکی

فان قلت نهیه عــــــــــــن المـغلات مخالــــــــف لقو له تعالی واتیتـــــــــــم احد اهن قنطاراقــلت النــــص یدل علی الجوازلاعلی الا فضلیت والـکلام فــــیها لافیه حاشیه ۴ مشـــــکوة ص ۲۷۷ که څوک ووایي چی دی حضرت عمر(رض)منع له زیات مهرنه دی الله تعالی ﷻ له قول ســـــره مخالف ده هغه داچې ورکړی یودی دوی تـــه زیات مال زه وایم چی ایات دلالت په جـــواز بانـــدی کـــوی نـــه پـــه افـضیلت اوخبره پـه افضلیت دی کم مهرکی ده نـــه پـــه جوازکـــی مطلب داچی په زیات مهرښځه ورکول جائـــزدی اوپــه کـــم مهرورکول یي مستحب دی او همدارنګه دی حضرت ابن عباس (رض)نه روایت ده قـال قال رسوالله خیرالنساءایسر هن صداقا- حضرت نبی ﷺ فرمایي چی بـهـــــتر دی ښځوهغه ښځه ده چی مهریي کم وی اوداسی نور ډیرحدیثونه شته دی کم مـهر په افضلیت کې پاته شوه داخبره چی دښځوخپل مهرونه هغوی تــه نه ورکول کیږی اوددوی له رضایته

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرته چی ولی يي چاته وغواړي ورکوی يي داعمل دقران اوحديث خلاف ده اوپه اصل کی دادي مشرکانو عمل ده الله تعالی فرمايي وأتواالنساءصدقاتهن نحلة يعنی ورکړۍ ښځوته ددوی مهرونه په طيب نفس خوښه سره ددی ايات لاندی تفسيرمظهری ليکی

قال الكلبي وجمـــاعت هذاخـــــطاب للاولـيا واخرج ابن ابی حاتـــــم عن ابی صالح قال كـــان الرجل اذزوج ابنته اخـذ صدقهادونـــهافنـــهاهـــم عن ذالــــک فانــزل الله تعالی ﷻ هــذه الايــــات وكذ قال البـــــغـــوی كان اذزوج غريباحـــملوهـــــا اليه علی بعير ولم يعـطو هامن مــــــــــــــــهرها تفسيرمظهری ج۲ ص ۱۰حضرت كلبي اويـــوډلی دعلماوويـــلی دی چی په دی ايات کی خـــــطاب اولـــيأوته ده اوابن ابی حتيم له صالح نه روايــــت کوی چی دجاهليت په زمانه کی دا رواج ووچـــی يـــوه لوربه يـــي په نـــــكاح ورکوله نودهغی مهـــــربـــه يي له هـــغي نـــه واخيست الله تعالیﷻ مســــلمانان ددی عـــمل نــه منع کړل اودايات رانازل شوهمـــــــــدارنـــــگه نفسيربغـــــوی ليـــکلی چی دجاهليت په زمانه کی دارســـم ووچی يوه پـردی سړی ته به يي کله کومه ښـــځه په نـــکاح ورکړه نوپه اوښ به يي ورسپره کړه اوهـــغه ددی مهربه يي هغی ښځی ته نه ورکاوه معارف القران دمذکورايات په تفسيرکې ليـکې دجهاليـــت په زمانـــه کی ښځې لره دکورنی استعمال ديوشی حيثيت ورکړی وو دڅاروپه شان به يي خرڅولې دخپل واده په خوښه کی ددی هيڅ اختيـــارنه وواوددوی اختــيار منوولیانوچی چاته ورکولی بس دهغوی به وی ولوکه به ددوی رضا نـــه وه هم دخپلوانوپه ميراث کی ددوی هيڅ حق نه وو بلکـــی دنورشيانوپه شـــان به دوی هم دسړوپه ملکيت کی راتلی اودهغوی دولت به کنټل کيـده اوددی ښځوپه ملکيت اوقبضه کی به هيڅ نه وو شريعت محمدی داناوړه اعمـــال ختم کړل اوښځوته يي خپل انسانيت وباښه معارف القران ج ۲ ص ۲۲۳

كه دتفا سيرودغه مذکورعبـــارات زمونږدخلگوله دغــه ناوړه اعمالوسره مقايسه کړو چی دښـــځومتــعلق يي کـــوی نوبلکل دادبې رحـــمه جاهلانو مشرکانو اعمال نن زمان په مسلمانانووکی مجوددی الله تعالی ﷻ دی رحم وکړی كه چيرې داښځه بالغه وی اوداسی ځاي ورکړل شـــوی وی چی هغه ځای ددی خوښ نه وی نودحنفی مذهب مطابق ددی ښځې په شـــريعت کی داحق شته چی دانكاح فسخ (ختمه)کړی اوبل ځـــــای په خپله خوښه نکاح وکړی خوکه دورکيدوپه وخت کی يي سکوت نــه وی اختيار کړی خوله بده مرغه چی دپښتـــنوعزتمنې اوحياءناکی ښځې دشرم اوحياء له وجه داسې عمل ته جرائـــت نشی کولای چی په خپـــله خوښه نکاح وکړی الله تعالیﷻ دی دابې رحمـه اوسخت دله مسلمانان پـوه کړی چـی له داسـې خطرنـــاکو اعمالواوظلمونونه لاس واخلې خاصکرله خپل اولادسره داسی ظـــلم کول دانسانيت هم خلاف دی

په شريعت کی ددوهم واده حکم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال :-ځنی خلگ یوه ښځه لری خوبیابــله ښځه کوی چی په نتیــجه کښی دې مختنی ښـځی ژوندډیرخــراب شی له هغې ســره خپل میړه صحی وضع نکوی دهغی په مــال اونفقه اوتقــسیم کی کــمی کوی دشریعت محمدی له نظره دغه عمل څه حکم لری ؟

ځواب :-الله تعالی ﷻ فرمايي چی کــه تاسوعدل اوانصاف دښځوپه مابین کی نشی کولای نوبیایوه ښځه وکـــړی اویامینځه وکړی چی ځکه چی هغه دومره زیات حقوق نلری لکه چی الله تعالی ﷻ فرمايي وان لاتعدلوافوا حدة اوماملکت ایمانـکم الخ اوهمدارنگه دی ابوهـریره (رض) صـــحح حدیـــث شریــف ده چی رسـوال الله ﷺ فرمايي چــی کوم شخص چی دوه ښځی ولری اودده میـــــــــلان یوطرف ته وی نودی بــه راشی پـه ورځ دقیامت اوپه یوه خوابـه کوږوی اگرکه دزړه په مــحبت چــی دیــوی سره زیات اوله بلی سره کم وی پـــه شریعت کی یي کومه گــناه اوماخذه نشته خـــوالبتـــــه دهـــغی په نفقه اوپه تقسیم کـــی کــمی کول ظلم ده لهذاله مسلماننوسره ظــلم کول بیاخاصــکرله خپلی ښـځی ســره چـی هغــه دمیــره ډیرخـــدمــت کـــړی ډیربـــداونارواعمل اوظـــلم ده الله تعالی ﷻ فرمايي انااعتدناللظالمین نارا یعــنی مونـــږظالمــانوتــه اوربـرابـــرکړی ده

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښځو ورکول په بدی ؤکی

سوال :-دپښتنورواج ده چی دخپل منځی دښمنی ختمولوپاره هغه مقابل لوری ته چی دمړی پوريي پری باندی وی دغه بل مقابل دهغه مړی په بـدله کی ښځی ورکوی دشريعت له نګاه داعمل څه حکم لری ؟

ځواب :- داداسې نارواعمل اولـــوی ظـلم ده چی پـــه تمـــام جهـان کی يـي ساری نه ليدل کيږی بلکی دجاهليت په زمانه دمشرکانوپه اعمالوکی چی دښځو متعـــلق يي ډيـــــرزيات دانـــــسانيت خـــلاف ظلـــمونه کول هم کوم اثرنه ليدل کيږی چونکی داپه اصل کی دحورو انســانانوخرڅــول دی چـی په شريعت کی ډير سخت حـرام دی دحوروانسانانودخرڅوونکوســـــره الله تعالی دجهنم وعده کړيده الله تعالیﷻ انســـان بيــــا مسلمان ډيرغزتمـــــند پيــــداکړيده لکه چی الله تعالیﷻ فرمايي ولقـــــدکرمنابــــــنی ادم لهذا دهغو درجه له چارپايانو سره بـرابـرول دقران اوحديث اوعقل سليـم خـــــــلاف ده اوبـــل په دی عـمل سره د دغې ښځې ټول عمربرباد شی ددغی ښځی رضايت هم ختـم شی اومـــهريي هـــم له منــځه ولاړشی اودادخــداي پاک ددی ايـــات خـلاف ده.

واحل لکم ما وراء ذالکم ان تبتغوابامولکم الخ يعنی حلال دی تـاسولره ددينه ماسواء چی طلب يي کړی په بدله دمهرکی يعنی الله تعالیﷻ فرمايي چی تاسوله نوروپرديوښځوسره نکاح کولای شی دهغونه ماسواء کوم چی مونږحرام کړيدی خوپه بدله دمهرکی ورسره نکاح کولای شی لهذاداعمـل دقـران او حـــديث خـــلاف ده اودخـــپل قريب سره داسې ظلم کول ډيره بې رحمی ده الله تعالیﷻ دی مسلمانان دداسی ناوړه رواجونونه خلاص کـړی

د نوی نورز د لمانځلو حکم

سوال :- داکــــــــثرمســـلمانانورواج ده چی دحمل دمياشتی لمړی ورځ نوی نوروز ډيرپه جـــــوش اوخـــروش سره لمـــانځی اوپه دی ورځ مـيلی جوړوی همدارنګه په کورونوکی څه شيان پخوی اوبيايي نوروکورونوتــه دتحفی ياتبريکی په شکل وروړی داعمل شريعت محمدی څنګه محکوموی ؟

ځواب :- چونکی داعمل دمجسومشرکانوعمل ده لهـــذاله هغوسره دتشبه په وجــه علماوودغـــه عمل ډيرخطرناک بلـلی چی هغه ليکی چی که چيری

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داهديي اواجتماع دی دغی ورځی دتعظیم په وجه اجراء شی نوبیاکــفر ده او که دتعظیم په وجه نه وی صرف دیـوراوج په خاطروی بیادغه عمل کــفر نده خوالبته نکول یي ښه کارده دبزازيي عبارات په دی هکله په لاندی ډول دی المسلم اذااهدی یوم النیــزوزالی مـــسلم اخـــرشیأولم یردبه تعظیم ذالک الیوم ولکن جری علی مااعـتاده بـعض الناس لایـکفرولکن لاینبغی له ان یفعل ذالـــک ویفعله قـــــبله اوبعده لان لایکون تشـــــبهابـــاولئک بل ځای لیـکی وماجرت العادة فی سمرقندبنصب امیرنوروزواجتماع الـــــناس وخروجهم الی اب رحمة واجتماعهم ثلاثه ایام واهدی الناس الی امیرنوروزفلاشـک انهم اذاارادواتعظیم الیوم بذالک کفر یعنی کوم چی په سمرقندکی کوم رواج ده چـــی دنــوروزلپــاره یوامـــیردروی اوخلـگ امیردی نوروزتـه تحفی پیش کوی په دی کی شک نشته چـــی کـــه چیری په دی سره ددوی اراده تعـــظیم ددی ورځی وی نوداکفــرده لهـــذاددداسـی مهلکواعمالونه ډیراجتناب پکارده . والله واعلم

د ننواتې د پسه حکم

سوال :-یوله رواجونودپښتنوڅخه داروج هم ده چی دخپل منځې دښـمنی اوخفګان ختمولولپاره هغه مقابل خفه لوری ته چی دغه لوری پری ملامت شوي وی پسونه دننواتې په نامــه ورولې تـــرڅوهغه خوشحاله شي بیاهغه خلگ دغه پسه حـلالوی اوپــخوی یي اوپدی روغه جوړه کی موجودخلگ یي خوری په شریعت کی د پښتنو ددی عمل حکم څه ده ؟

ځواب :- کـــه دمفــسیرینــواوفقهاووعبارت مخته کیږدواوغورپری وکړو نورامعلومیږی چی داعمل ناجائزاودغه غوښې حرامې دی تفسیــرکابلی دالله تعالی ﷻ ددی قول لاندی لیکی وماأهل به لغیرالله مطلب داچی دالله تعالی ﷻ دنامه نه ماسواء دکوم بـــت یاجـن یا مرشدپه نامه یي وټاکې دهغه دتقرب اورضاغوښتنی په نیت یي ذبح حـــلال کړی دهغه دخوښــــی په نیت دهغه څناورساه ایستل مطلب وی ددی ټولودغوښوخوړل حرام دی ولو که دحلالیدوپه وخت کی دالله تعالی ﷻ نوم پری ویل شوی هم وی هـــمدارنګه تفسیر معارف القران لیکې کوم یوځـــناورچی دغیرالله دنزدیکت اورضــا

حاصلولولپاره حلال شی یعنی دهغه دوینی تویولوغرض داوی چی داغیر خوشحاله شی اوذبحی حـــلالیدوپروخـــت دالله ﷻ نوم پری واخستل شی لکه چی ډیـــرناخـــبره مسمانان دبزرګانـــواوپیرانوپـــه نامه دهـــغوی درضا حاصلولولپاه څناورذبح کوی اودالله تعالی ﷻ نوم پری اخـــلی داشـکل هم په اتفاق دعلمأووسره حرام ده اوذبح (حـــــلال)شـوی شی مرداره ده . همدارنګه نفسیربیـــضاوی اوتفـــسیرقرطـــبی هـم ددی ایات لاندی داسی نفســیرکړی دتفـــاسیـــرودعبـــاراتومطلب داشوچی کوم څناوردچادرضا غوښتنی اوخوشحالی دپاره حلال شی دهغی غوښی خوړل حرام دی اګرکه دالله تعالی ﷻ نوم پری ویل شوی هم وی اودرمـختارپه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کتاب ذبائح کی پــه دی هکله داسی لیکې ذبح لقدوم الامیرونحوه کواحـــدمن العظمایحرم لانه اهل به لغیرالله ولوذکراسم الله درمــختار کتاب ذبــائح - کوم ځناور چی ذبــح حــلال شــی دامیردراتگ په خاطـــــریادنورو لوړرتبه خـــلگولــــپاره حرامیږی ولوکه دالله تعالی ﷻ نوم پری ویل شوی هم وی ځکه چی په دی ذبح دغیردناماواوزشوی درمخـتارله دی عباراتونه ورسته ددغه ځناور او دهغه ځناورچی دمیلمستیاپه خاطــرحلال شوی وی فرق بیان کړیده چــــی دمیلمستاپه پسه کی دغوښو خوړل مــطلب وی اوپه همدی نیت حلالیږی نوغوښې خوړل یي جائزدی اوپه دغه ذکر شوی صورت کــی د غوښوخوړل مطلـــب نه وی بلــکی ذبحه حــلالیدل مطلب وی چی هغه خوشحاله شی نو ځکه دااهـــل به لغـــیرالله شونومــرداره او غـــوښی یــي حــرامی دی انتهی همدارنگه دننواتې په پسه کی هم حلالــیدل اوخوشحالیدل مــطلب وی او خوړل دغوښو طبعاپکښی راځې بالاخره د مذکروعباراتوپه رڼاکی ویـلای شوچی دپښتنوداعمل ناجائزاودی ننواتی دپسه غوښی حرامی دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شريعت له نظره د بدفالي حکم

سوال :- اکثـــــرخلګ دکونګ په نامه په يوه مرغه بدفالي نيسى وايي چی کونګ دچاپه کورکښـــينی هغه سپيـــره وی همدارنګ دصفری په مياشت بدفالي نيسی وايي چـــی دادبلاوواومصـــيبتونومياشت ده په شريعت کی دفدفالي حکم څه ده ؟

ځواب :-نيک فالي په اسلام کی شته اوجائزده اوبدفالي په اسلام کی منع ده اوداهغه جاهلانه عقايددی چی په عربوکی دحضرت نبی ﷺ تربعثت مخته چی دشرک اوجهل دور ووموجودووچی کله دين اسلام دونياته راغـــي نود جهل ټولي تياری رڼاشوی اواسلام داسی ناوړه عقايدختم کړل اووربانډی يي ردوکړ لکه حضرت نبی ﷺ فرمايي لاعدوی ولاطيرة ولاهامة ولاصفر مشکوة ص ۳۹۱ دعـــدوی معـــنی دادچـــي ديـــومرض ســـرايت کـــول بل ته د جهاليت په زمانه کی داعقيـــده وه چـــي يوروغ انسان به دمريض خـــواته نه کښيـــناســـته اونــــه بــــه يــــي ورســـره خوراک څښاک کاوه دموجوده زمانی دډاکترانوهم داعقيده ده چی ځوقسمه مرضونه يوبل ته ســـرايت کوی لکه جزام ،جرب ،رمـــدوغيـــره بـالاخره حضرت نبی کـريم ﷺ دجاهلانومشرکانوپه دی عقيده ردوکړ اوويي فرمايل لاعدوی يعنی سرايت کول ديوه مـــرض بــــل انـــسان تـــه پــــه اسلام کی نشته (ولاطيرة)ددی معنی ده بدفالي لکه چی ويل کـــيږی فـــلانی سړی په مخه راغلی ځکه می کارخراب شوځکه هغه ښه انسان نده داهم دجاهليت عقيـده وه چی نبی ﷺ پری ردوکړ اوويي فرمايل لاطيرة يعـــنی بدفالي په اســـلام کی نشته دهرڅه مالک خيروی اوکه شروی الله تعالی ﷻ ده دچـــاپه ليدلواوپـه مخه راتللوکی هـــيڅ نه پيښـــيږی ترڅوچی داالله تعالی ﷻ اراده نه وی (ولاهامة) دايومرغه ده چی دپښتنودرواج مطابق کونګ ده دجاهليت په زمانه کی هم په دغه مرغه بدفالي کيدله لکه چی اوس يي ډيرمسلمانان په بدفالي نيسی حالانکه چی هغه داالله تعالی يوښناخوان مرغه ده حضـــرت نبی ﷺ دمشرکانو په دغه عقيده هم ردوکـــړاوويـــي فرمـــايل ولا هامة يعـــنی بدفالي نيول په مرغه چی دچاپه کورکښينی ســـپيره کوی يي داپـــه اسلام کـــی نشتـــه هرڅه داالله تعـــالي له جانبه دی مرغه دهيـــڅ شـــی مالـــک نـــده (ولاصفر) دجهاليت په زمانه کـــی هم داعقيـــده وه چی صفره دبـــلاوواو مصيـبتومياشت ده حضرت نبی ﷺ په دی عقـــــيده هم ردوکـــړچی ترمياشتی خيراو شرهيڅ تعلق نلری هرڅـــه چی وی الله تعالی يي کوی خـــــيروی اوکه شرله دی نه علاوه بعضی علمـــاوو بدفالي ته شرک ويـــلی ځکه چـــی داالله تعالی نه ماسواءبل شی هم په خير اوشرکی مالک بلل کيږی درس مشکوة ص ٦٥٩ مطلب داشوچی په ذکرشويوشيانو لکه کونګ اودصفری مياشت وغيره بانـدی بـــــدفالي نيول دمشـــــرکانواودجاهليـــت دزمـــانی عقايدوو چی اسلام پری سخت ردوکړخوافسوس چی دپښتنوهررســـم او رواج چی لټـــوی هغه په اصـل کی دکفـــارومشـــرکانوياهندوانورواج وی چی داپــه ځورلســـمه صدی کی دجهـــل اخـــيره انتهاده له داسې عقيـدونه پرهيزکول لازمی دی ځکه چی داسې عقايددرلودل لويه ګناه اوغټ جـــهل ده .مسلمان بايدله اسلام نه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دومره ناخبره نه وی چی خپل اسلامی عقایــد له نوروڅـــخه نشی جلاکولای . سوال :- که له یوې خواحضرت نبی ﷺ فرمايي چی دمرض سرایت کـول له یوو نه بل ته نشته خوله بلی خوتجربې داثابته کړیده چی دیووانسان مـرض بل ته سرایــت کړیده اوهمـــدارنګه دحـضرت نبی ﷺ په بل حدیث شریف کی دی فرمن المجذوم فرارک من الاسد یعـــنی دجزام په مرض باندی له اخـته انسان نه داسی تیښته کوی لکه له زمری نه ددی حدیث شریف مطابقــت له مخته حدیث سره څه ده ا ودتجربی په هکله ځواب څه ده ؟ ځواب :-په دی خبره کی شک نشته چی صحت اومرض اوهرڅه دالله تعالی ترارادی پوری اړه لری خوالبته دی مسلمانانوعقیدی داسی جوړی شـــوی چی زه له مریض سره په تعلقاتوپه مرض اخته کیږم لکه الله تعالی فرمــايي اناعلی ظن العبدی یعنی زه دخپل بـــــنده په ګومان یم هغه چی څه ګـــمان کوی نوزه هم هغسی ورپیښوم نوپه حقـــیقت کی دتجربی داخبـــره هم دالله تعالی په اراده سره ده ځکه خوچی کله لـــــه حضرت نبی ﷺ نه پوښتـــنه وشوه دهغی صالح اوســـالیم اوښ پــه هکله چی له اجربو(خارښی)اوښـــانوسره ګډشوی وواوپه مرض اخته شوی وونوحـضرت نبی ﷺ وفرمایل فمن اعـــدی الاول یعنی اول اوښ ته دامـــــرض دچـــانه سرایت کړی بلکی داتـــول دالله تعالی لخوادی اودحضرت نبی ﷺ ددی حدیث چی فرمن المجذوم الخ مطلب داده چی تاسوله داسی مریضا نونه لری وه اوسی چی هغه دجزام په مـــرض اخته وی ترڅوستاسوعقیدی صحح اوسالیمی پاتـــه شی ولی که تاســـود داسی مریضانوسره تعلقات لرئ اوتاسومریضان شی نووایاست به چـی زه ځــــکه په دی مرض اخته شـــوم چی ماله دغـــــه مــــریض سره تعلقات لــــرل اوحالانکه داغلطه عقیده ده نودصحح عقیدی جوړولواوپه همدی صـحح عقیدی دپاته کیدوپه خاطرحضرت نبی ﷺ داسی وفرمایل فرمن المجـــذوم الـــخ ورنـــه په حقـــیقت کـــی هرڅـه دالله تعالی لخوادی خیروی اوکه شر دیادونې وړده چی دمسلمانـــــانولاندی رواجونه هم په بدفالی کی داخــــل اوناروادی لکه په نوی دوستـــــی کی له ډوډی خوړلونه ورسته دوستانوته لاس نه ورپریمنځل ،دخسرپه کورکی ناوې تردریوشپوپوری په ځنـخولی کی کښـــینول چـــی اکثرلمنځونه ورنه قضاوی همدارنګه دقبرکندولوپــه وخت کی چی کرهان سره ووهــل شی وایـــي چی بل مړی کیږی همدارنــګه خلګ وايي کلیانی مه اړوی جنګه یاغم پېښیږی اووايي مسافرتللی جارو مـه وهی مسافرته تاوان رسیږی اووايي وړوکی هلک په سرپه چپلاخه مــه وهی یتیم کیږی که څه هم په سروهـنه شرعـــاً ناجائـــزده همـــدارنګه وايي ددواختــــرونوپه منځ کی واده مـــکوی غـــم پیښیږی حالانکه دغه دشعیه ګانورواج ده اووايي په ســـــپینه ټنډه ناوی مه راوړی مرګ یاغم جوړیـږی اوهمدارنګه په ډیروناویوبدفالی کیږی چی وايي ددی ناوی دراوړلوســره په کورکی غمونه دی ټنډه یي نشوه راپوری بختوره ماخـــذخلاصة الفقه والعقاید لهذا داټول ناروارواجونــه دی اوحــرام دی ځکه چی هرڅـه دالله تعالی لـه جانبه دی خیروی واکه شروی ترمختـــنیوشیـــانو پوری هیـــڅ شی تعـــلق نلری بلکـــی تردغـوشیانوتعلق ورکول بدفالی ده اوبدفـالی په اسلام کـــی نشته بلکی علماؤوورته شـــرک ویلـی ده الله دی مـونــړله داسی عقایـــدو څخه وساتی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خالونه وهل حرام دی

سوال :-دډېروپښتنوښځورواج ده چـــې دی ودیـــدوپروخت پـه مخ خالونه وهی اوبعضی سرې هم پـه لاسونوخالونه لګوی په شریعت کی ددی عـمل حکم څه ده ؟

ځواب :-خالونه وهل حرام دی اوپه داسې عمـل کوونکی دخداي ﷻ لعـــنت ده اوپه کوم ځای چی خال وهل شوی وی هغه نجس ده که په علاج سره لـری کیدونولری کـــول یي واجـب دی حضرت نبی ﷺ په دی هکله داسی فرمــایي لعن الله الوصلة والمستوصله والواشمه والمستوشمه مشکوة ص ۳۸۱ یعنی لعنت کړیده الـه تــعالی په ویښتانولګـــونکی ښـــځه باندی اوددی عمل په طلب کوونکی بانـــــدی اولعنت کړیده الله تعالی په خال لـــګونکو ښځوباندی اوددی عمل په طلب کونکی بـــــاندی حضـــرت امام نووی (رح)

ددی حدیث په شرحه کی لیکی داحدیث شریف صریح ده په حراموالی دی خال وهلواوویښتانولګـولوکی اودادواړه حرام دی مطلقاً په فاعل اومفــعول دواړوباندی اوپه کوم ځـــای چی خال ولګیږی هغه نجس ګرزی که چیـــری لری کول له منځه تلل یي پـــه علاج سره کیږی نولری کول یي واجب دی اوکه نه لرکیدومګرپه زخم ســـره په داسې حال کی چی ټول اندام یي ضایع کیږی اویا له کاره لـویږی اویایي حســـن ښایـــست بلـکل ختـــمیدونوبیـــایي لری کول واجب ندی البته توبه ایستل ضروری دی اوپه تاخیرسره یي ګنهګاریږی حاشیه مشکوة ص ۳۸۱ خوبدبختانه چی ددی عمــــل کوونکی تـــه داعمل بلـــکل حرام نه ښـکاری نولری کول خویي خود نشته اوتوبه ایستل له دی عمــل نه یي په خاطـــرکی هم نه راځې بالاخیره داډېربدعمل ده او نن صبا په ډېرکثرت سره اجراکیږی ددی کتاب مطالعه کـــوونکی نه زمـا داهیله ده چی بایدد‌امسئله په خـــپل اهل عیال باندی هم عملې کړی اونوروته یي هم ورسوی

دالله تعالی ﷻ نه پرته په بل شې قسم کول

دډېـــرونـــاعلمه خلګوخاصکردپښتنوعادت ده چی دالله تعالی نه پرته په نوروشیانوهم قسمونه کوی لــــــکه په جماعت ،کعبه اوپه پیرصاحب ایـا داسی قسمونه کول جائـزدی اودحضـــرت عمر(رض) ددی حدیـــث شـــریف مطلب څه ده من حلف بغیرالله فقداشرک وفی روایت فقدکفر یعنی څوک چی دالله تـــعالی نه پرته په بل څه قسم وکړی نوهغه شرک وکړ اوپه یوه روایت کی دی چی هغه کافرشو؟ ځواب :-حـــلف قســم کول دالله

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالی نه پرته په بل څه حرام دی اونــه دغه قسم پوره کول ضروری دی او نه دالله تعالی نه پرته په بل څه قســم کولوته قسم ویل کیږی هدایة په باب الیمین کی لیکی فالیـــمین باالله دون غـیره یعنی قسم صرف دالله تعالی په نوم کیدای شی نه په بل څه په بـــل ځـــای کی لیکی ومن حلف بغیرالله لم یکن حالفـاکا لنبی ولکعبه وکذااذاحلــف بالقران لانه غیرمتعارف یعنی چاچی قسم وکړ دالله تعالی نه ماسواء په بل شی هغه قسم کونکی نده لکه په نبی ،کعبه اوقران قسم کول ځـــکه چی دا متعارف مشهورنده . اودحضرت عـــمر(رض)حـــدیث علـــمأوو د حدیث په کفران نعمت اویاشرک خفی باندی حمل کړیـــده یعنی شرک نـده خوبیـــاهم یوخـــطرناک قول ده ځکه چـی یوخودالله تعالی نه پرته په بل څه قسم کول حرام دی اوبل دهغه سړی چی دالله تعالی نه پرتــه په بل څـــه قسم کړی ددپه دغه عمل دده نیک اعـمال ختمیږی لهذاله داسې اعمالونه ځان ساتل ضروری دی (مأخذهدایة باب الیمین والفجرصادق ص ۷۵)

یوصاحب رتبه شخص ته دلټیدلوحکم

سوال :-داکثرخلګورواج اوعادت ده چی کله یومجـــلس ته یوصـاحب رتبه شخص راشی نوپه دی مجلس کی ناست خلګ دهغه لپاره تعظـــیماًلټیږی دمسلمانانودغه عمل دشریعت موافق ده اوکه نه ؟

ځواب :-په دغـــه مسئله کی علـــمأمخـــتلف دی بعـــضی علمـــاوایـي چی دچادپاره تعظیماً لټیدل مطلقاً جائزندی ځـــکه چی حضرت نبی کریم ﷺ پـــه تعظیم سره ښه لایق ووخوهغه صحابه (رضی الله عنهم)له دغه عمل نه منـع کړل اوځنی نورعلماوی چی که دالوړرتبه شخص داغواړی چی ماته دی خـــلګ ولاړشی نوورته لټـــیږی دی اوکه نه غواړی نونه دی ورته لټیږ ی حضـرت مولاناعبدالحی (رح)لیکی چی حقه خبره داده چی کومه حضرت امام غزالی (رح)اختیارکړیده چی لټیدل تعظیماًمطلقاًجائزدی که هغه لوړرتبه شـــخص غواړی اوکه نه دهغه دخوشحالی اوعزت لپاره نفع المفتی والسائل ص ۱۲۷ خوبایـــدووایوچـــی صاحب رتبه سړی په زړه کی داتقاضابایدو نکړی چی ماته دی خلګ ولاړشی ځکـــه چی په حـــدیث شریف کی په دی ډیرســـخت وعیدموجودده

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مسجدکې ددنیاوی خبروکولوحکم

سوال :-دی پښتنورواج ده چـــې په جماعـــتونوکی منـــجلسونه کوی اودی مهمان خانوپه شکل یي استعمالوی دپښتنوددغه عمل حکم څه ده اودالله تعالی ددی ایات مطلب څه ده ؟ وان المساجدلله فلاتدعوامع الله احدا مســجدونه دی الله تعالی کورونه دی تاسو مه بولی په مسجدوکی دالله تعالی نه سواء بل هیـــڅوک

ځواب :-په جماعتونوکی دنیاوی خبری کول بعضی کتابولکه خـزانة الفقه حرام بللی اوهمدارنګه په بــعضی احادیـــثوکی په دی باره کی ډیرســخت وعیدونه راغلی اودی ذکر شوی ایات په باره کی تفسیراحمدی لیکی چی ددی ایات ډیرتفسیرورنه راغلی خو واضح تفسیريي داده چی دایات نـازل شو لپاره دمنع کیدودی خبرودینوی ووپه مسجد کی له جهته دتعظـمه دی مسجدځکه چی دادی الله تعالی کورونه دی لهذاتعظیم یي پکارده نولایق له هغه چاسره چی دی الله تعالی اودی رسول الله ﷺ اطاعت کوی داده چی په مسجدکی صرف عبادت اوذکروکړی نه بل شی . انتهی

سوال :- دی سنتوځایـــونـــه چی نن صباله مســجدوسره جوړیږی که په دی کښی دنیاوی خبری کیږی دابه هم جائزنه وی لکه په جماعت کی ؟

ځواب :- دی سنتوځایونه چونکی دی مسجدپه نیت نه جـــوړیـــږی بلکی له اوله نه دی منجلس لپاره په نظرکی نیول شوی وی لهـــذادی سنتوځـــایونه دی مسجدوحکم نلری خو چونکی دامنجلسونه دی مازدیګراوماښام ترمنځ کـــیږی اودی سهـــر په وخت کی له لـمانځه نه ورسته کوم چی داډیـر دبرکت وختونه دی اول خوپه دی وختوکی پټه خوله کښیناستل هم دذکـــر په شان ثواب لری نوپټـــه خوله کښیـــناستل پکاردی اوکـــه خبری کوی نو مناسبه داده چی له بیهوده اوبیکاره خبرونه پرهیـــــزوکړی ځکه چـــی نبی ﷺ فرمایي ومن لم يقل خيراً فليصمت یعنی څـــوک چی دخیرخبری نکوی نـــو پټه خوله دی کښینی

په نوکانودرنګ لګولوسره اودس نه کیږی

سوال :- یونوی رسم دښځوداهم ده چی په نوکانورنګونه لګوی ددی عـمل په کولوسره په اوداسه اوغسل کی کوم تغیرراځی اوکه نه ؟

ځواب :-په اودس اوغسل کی داضروری ده چی نوکانوته اوبه ورسیږی که چیری داسی یومانع موجودشی چی نوکانوته اوبه نشی رسیدلای نواودس نه کیږی دنـــوکانـــورنـــګ هم داســـی ده چی نوکانوته اوبه نه پریږدی لهذا علمأووپه دی فـــتوی کـــړی ده چی دنوکانو درنګ سره اودس نه کیږی اود دی اصل دی علمګیری لاندی الفاظ دی اولذق باصل ظفره طين يابس اورطب لم يجز علمګیری ج ۱ که په اصل دنوکانوپوری وچې یالندې ختې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نښتې وی نواودس نه کیږی . بالاخیره دی نوکانورنـګ لـــګولوسره اودس نــــه کیږی که چیرې دارنـــګ لګیدلی وی نوضروری ده چی داودس کولوپه وخت یې وګروی (لری)کړی ځکه چی داډیرخطرناک عمـــل ده مســـلمانانوته پکارده چی خپل اهـــل او عیال دداسی اعمالونه رابندکړی کنه مسئولیت به یې دی ټولوپه غاړه وی حضرت نبی کریم ﷺ فرمايي كلكم راعى وكلكم مـسئول عن رعيتيه یعنـــی هریودتاسونګهبان ده اوهریودتاسومسئول ده له خپل رعيته یعنی اهـــــل اوعیال نه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دطریقت اثبات دقران اوحدیث نه

سوال :-بدبختانه چې ځینی خلګ له طریقت اوبیعت نه انـــــکارکــوی وایي چې داله کوم ایات اویاحدیث نه ثابت نده که په دی هکله معلومات راکړی ځودوهابیت پسنده خلګوغلط فهمی زائله شی ؟

ځواب :- بیعت یاطریقت یاپه پښتوساده ژبه لاس نیوی دقران اوحدیث نــه ثابت ده اوورنه انکارکول صرف جهل اواتباع دهواده اودشیطان دوسوسو پیروی ده دطریقت څلورطریقې نقشبندیه قادریه سروردیه چشــتیه دنــړی په ګوټ ګوټ کی موجودی دی اوحق دی په لکهاووامــــیلیونوعامــــلین لری اوپه څلورومذهبوکی تراوسه په دی طریقوهیــڅ یوعالم نه ردکړی نــه یي داعمل دشریعت خلاف بلــلی بلکی ټـــــولوعلــــمأووداعمل په دین کی یوضروری عمل بللی ده اوپه خپله علمأ ووچې دصحابه وونه ورسته دوی دحق لارښوددی دطریقت دغه عمل اجراءکړی اوځانونه یي پکښی داخــــل کړی اونوروته یي هم په دی عمل باندی توصیه کړیده بعضی اهل حــــدیث یا غیرمقلیدین دبعیت نه انکــــارکوی حالانکه چی دادنیــاپه ســــریومفسده اوبی ادبه اودشیطان دخوهیشاتوتابع فرقه ده دبیعت ثبوت له قرانه علمـــأ په لاندی ایات کې ښیی یاایهاالنبی اذاجاءک المومنات یبایعنک الایة ترجمه اي پیــــغمبره چی کله تاته مسلمانی ښځی راځی اوله تاسره په دی خبره بیعت کوی چی له الله تعالی سره به شریک نه چوړوی اونه به غلاکوی اونه به زناکوی اونه به خپل بچیان قتلوی اونه به په کوم بهتان راتګ کوی چی دخپلولاسو اوپښــــوپه مابین کی یي جوړکړی وی نه به ستانافرمـــــانی کوی په مشروع اورواووکاروکی نوروسره بیعت وکړه بیان القران حکیم الامت مولانااشرف علی تهانوی ددی ایات په حاشیه لیکی چــی دا ایات په دی خبره واضح دلالت کوی چی بیعت په اسلام اوقران کی ثابت ده اوله حدیث نه دبیعت ثبوت دعباده بن صامت روایت ده قال علیه الصلوة والسلام وحــــــوله عصابة من اصحابه بایعونی عـــــلی ان لاتشرکوابالله ولاتسرقواولاتزنوا الخ بخاری ترجمه چی حضرت نبی ﷺ وفرمایل اودده اردګردپه شاوخوادصحابه وویـوه ټولی وه چی ماته بیعت راکړی په دی چی تاسوبه له الله تعالی سره شـریک نه نیسی اونه به غلاکوی اونه به زناکوی اوتراخیره دحدیث شریف حضرت مولاناذکریا(رح)ددی حدیث شریف لاندی لیکي دحضرت نبی ﷺ دغه بیعت دصحابه وونه نه بیعت داسلام ده نه بیعت دجـهاد بلکی داعینی هغه بـــیعت ده چـــی صوفیه حضرات خلیفه ګان یي په امورو داسلام باندی دټینګښت لپاره اخـــلی حضــرت مولاناعبدالغفورعباسی لیــکی چی داحدیث په دی تــصریح ده چی دبیعت اسلام اوجهادنه علاوه په ترک دګناهواوپه التزام دنیـــکواعمالوهـــم بیعت دنبی ﷺ پــــه زمــــانه کی موجودوو دمحدث جلیل مولاناخلیل احمدسهارنپوری نه سوال وشو ایاستاسویعنی داهل سنت والجماعت په نزدباندی مشغولیدل په اعـمالو دصوفیه ؤباندی اوورنه بیعت کول جائزدی اوایاتاسوپه دی قول کوی چــه رسیــــدل دهیغوفــــیوضـــوباطـــنه چی لـــــه سینودبزرګانواویاله قبروددوی چی نوروته به رسیږی اوهغه فایده ځنی اخلې داحق دی ؟ په ځواب کی لیکی یستحب عندنااذافرغ الانسان من تصـــحیح العقاید وتحصیل المسائل

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الضروریه من الشرع ان یـــبایع شیـــخاراســـخاالـــقدم فی الشریعة زاهدافی الدنیا راغبافی الاخرة الخ یعنی مستحب ده زمونږداهل سنت په نزدباندی چی کله یوانسان فارغ شی له صحح کولودعقایدوڅخه اوله حصـــلولودضروری مســـائلودشریعت نه نوبایدبیعت وکړی له یوه شیخ څخه چی هغه راسیـــخ القدم وی په شریعت کی اوبې پرواه وی له دنیا نه اوطلب کونکی داخیرت وی عقایداهل سنت والجماعت ص ٢٦

دبیعت ضرورت اودصحبت شیخ ثبوت له قران نه

سوال :- ایابیعت کول ضروری دی ؟

ځواب :- ددی متعـــلق حضرت اشـــرف عـــلـی تـــهانوی (رح) په خپل کتاب التکشف ص ١٢٦ کی لیکی چی لکه څرنگه دمرض ظاهری دعـــلاج لـــپاره دیوداسی طبیب ضرورت ده چـــی په خـــپله هم صـــحح اوتندرست وی اود نوروعلاج هم کولای شی همدارنگه دمرض باطنی دعـــلاج لپاره دداســـی شـــخص اومـــرشـــد ضرورت ده چی په خپله هم متقی اوصالح وی مبتدع اوفاسق نه وی اودنوروهم تکمیل اوتصحح کولای شی (انتهی) لکه څرنگه چی مخته تیرشوحضرات صحابه باوجودددموره کمالاتـــوچی هریويي ددین ستوری اورنـــاوه اودهـــــدایت ورانگی ددوی په اقتداءکی مستوری وی چی دیوه ادناصحابی درجه اومرتبه يي داوسنی زمانی له یوه غټ ولی نه اوچته اوبلنـــده وه خوبـــیاهم دوی دحضرت نبی کریم ﷺ ســـره په ترک دمعصیاتوبیعت کاوه نودنن زمـــان مســـلمانان چی دډیروبد بختـــیو اوناروااووښکاراومرتکب دی څنگه کولای شی چی دجهل اوضـــلالت پـــه توره تیاره کی خپل مقصدته ځان ورسوی ترڅوچی يي یورهنمادځان لپاره نوی غوره کړی داسی رهنمایان اولیالادنړی په گوټ گوټ کی موجـــوددی هرانسان ته لازمه ده چی داولیالاووسره تعلق پیدا کړی اوپه هغوی دشـــــو

یوبرکاتواوانواری الهی فیوض څه ناڅه ځان ته راجلب کړی لـــکه چی یوشاعروايي دعطارپه دکان کښینه چی عطارشی - خودبه سوزی چی ملگری دلوهارشی

اوالله تعالی دنیکوبندگانوسره په تعلق درلودلوسره مسلمانانوته توصـیه کوی اوفرمايي واتبع سبیل من اناب الی ترجمه متابعت کوه په دین کـی دلاری دهغه چاچی رجوع يي کړیده ماته یعنی له هغوسره تعلق جوړکړه بل ځای الله تعالی فرمايي واصـــبرنفســـک مع الذین یدعون ربهم بالغداوة والعشی یریدون وجهه ترجمه اوبند کړه نفس خپل له هیغوکســـانوســره چی بولې رب خپل په سهاراوبیگاه کی اواردہ کوی په دی سره رضـــاداالله تعالی بل ځای الله تعالی فرمايي یاایهاالذین امنوااتقوالله وکونومع الصادقین ترجمه اي مؤمنانووویریږی داالله تعالی نه اودصـــادیقـــینو ریښتینو)سره وواوسی مولاناذکریا(رح)لیکي چی مفســـرین وايي دریښتینونه مراددتصوف شیخان دی ځوک چی ددوی ددرشل خدمتـــگار شی نوددوی دتربیت اوروحانی قوت په برکت دابنده لویـــي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویـــي تـرقی کوی تبلیغ نصاب ص۳۱ الله تعالی په مذکروایاتونوکی صراحة بیان کـړی چی که تاسوتقوی کـــوی نودصادیقیـــنواولیالاؤمعیت یوځای والی اولـــه هغوسره صحبت اختیارکړی

دبعضی شـاعرانواقوال هم دی طرف ته رابلل کوی لـــکه یوشاعرلیـــکی صحبت صالح تراصالح کند ـ صحبت طالح تراطالــــــح کند

یعنی دنیک صالح مجلس به تانیک کړی اودبدمجلس بـــه دی بـــدکـــړی یوبل شاعرلیکی

هرکه خواهدهمنشینی باخدا گونشینـــدرحضـــوراولیـــاء

هرڅوک که غواړی یوځای والی له الله تعالی ســـره ورته ووایه کښـــینه په حضورداولیاؤکی

دشیخ شرائط

سوال :- له څنگه شخصیت څخه بایدبیعت وشی ؟

ځواب هغه شخص چی ورنه بیعت کیږی دهغه دپاره علماوولاندی شرائـط بیان کړیدی بایدمتقی اوصالح وی دســـنت تابـــع وی مبتدع بایـــدنه وی دینی علم په قدردضرورت ورته حاصل وی عاقلان عالمان دهغه طـــرف ته مائل وی دهغه صحبت اومجلس بایدمؤثروی اودهغه دصحبت اومجـــلس نه دمریدانودعمل اصلاح کیـږی هغـــه اشـــخاص چی په مذکوروشرائـــطو سنبال نه وی قابل دبیعت نده.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جنازی او میت مسائل

د جنازی نه بعد د دعا حکم

سوال :- دجناز ی نه بعدپه اجتمــاعی صورت سره دعأکول مستحب ده که مکروه؟

ځواب :- دی مـیـت قریـبـان دخپـل میت دپاره پـه انـفـرادی صـورت سـره چـی هـروخـت وغواړی دعأکولای شی البته دجنـازی نه بعدپه اجـــتماعی صورت سره دعاکول دصحابه کرامــواوتابعینواوتبع تابعـــینونه ثـابته نده لهذادفقهی حنیفی ډیرمعتبروکتـــابونو دغه عمل مکروه بللی اوور ځخه یی منع فرمایلی ده لــکه چی په محـــیط کی لیـــکی:- ان الد عابعدصلوة الجنازه مکروهه محیط باب الجنائز�دجـــنازی نه بعددعاکول مکروه ده په خلاصة الفتاوی کی لیکی لایقوم بالدعأفی قرأة القران لاجل المیت بعدصلوة الجنازة وقبـــلهاج۱ ص ۲۵۵

دجنازی نه بعداویامخـــــته دمیت لپـاره سورت ویـل اودعاکـول دی نـــه ووشی

په فتاوی سراجیه کی لیکی

اذافرغ من صلوة لایقوم بالدعـا ص ۲۳ چی کـلـه دجنازی نه فارغ شي نوددعادپاره دی نه درېږی په بزازیه علی هامش عالمگیریه کی لیکی

لایقوم بالدعابعدصلوة الجنـــــــــــــــــــــــازة لانـــه دعـامـرةً ج۱ ص ۲۸۳ دجنـازی دلمانځه نه بعددعادپـاره دی نـه د ریږی ځـکه چی هغه یواردعـــــــــاکړیده یعنی په جنازه کی

په بحرالرائق کی لیکی ولایـدعـــــوبعـدالتسلیم ج۱ص ۱۸۳ وروستـه لـه سلامـه دی دعـانـکوی

ملاعلی قاری (رح)په مرقات کی لیکی

لایدعواللمیت بعدصلوة الجنازة لانه یشبه الزیادت فی الصـــــلوة الجـنازةمرقات ج ۲ ص ۲۱۹ دجنـازی دلمانـځه نه دی وروسته دی دعانکوی ځکه چی دازیادت ده په لمانځه دجنازی کی

خضرت مولاناعبدالحی (رح)لیکی

عن ابی بکرحامدالدعابعدصــــلوة اجنازة مکروهة نفع المفتی والسائل ص ۱۳۴

ابوبـکرحامدوایـی چی دعاورسته لــه لمانځه دجـنـــازی نه مکـروه ده

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مجموعه خانی قلمی لیکی

دعانخواندوفتوی برین قـــــــــول است ص۳۴۹هکذ فی جامع الـــرموز ج ا‌ص ۱۲۵

دعادی نـــه کـوی فـــــتوی پــه دی خـــــــــــبره ده.

حیـــــــــــــلة اسقـــــــــاط

سوال :- مروجه حیله اسقاط چی دهرعام اوخاص لپاره جوړېږی څنـګه ده؟

ځواب :- بایدووایوچی حیـــــــله اسقـــاط ثابتـــــه ده اودفقهی حنیـــفی پـه معتبروکتابوکی ددی ذکرشـــته خـــــوالبته مروجه حیله اسقاط دبعـــضی نقصاناتوله وجی خوندوره نده هغه نقصانات چی په مروجه حیـــله اسقاط کـــــــی مـــــوجـــوددی په لاندی ډول دی (۱) داچه داحیله فقهـــاووصرف دمسکینـــــــانودپاره تجویزکړی حالانکه چی نن صبادهرخومره ډیرمالدار

دپاره هم داحـــــیله جــوړیږی چی دادحقیقت خلاف ده بل داچی په دی حیله کی دثلث مال لحاظ نه کیږی اودیـتیم بچیانوحق نه ساتل کیږی بل داچـــی حیله اسقاط نن صبا یورواج ګرځیـــــدلی ده که یوډیرغریب مسکین وراث وی هم درواج اوپښتونوالی په خاطر بـــه ضـــرورپه خپل مړده پسی اسقاط ورکوی ولوکه روپی پـــه قرضه اوســود ورتــه اخـلی هم اوبل داچی داحیله

اقلاًیومستحب عمل ده خودعوامویه نزدداحیله مســتحب نه بلکی واجب یافرض ده اوحلانکه هرمستحب چی دی درجی ته ورسیـږی هغه مکروه ده لکه درمختارلیکی سجـــده الشـــکرمستحبة به یفتی لکنهاتکره بعد الصـلواة لان الجهله یعتقدونهاسنةوواجبة درالمختارقبـیل باب اعتکاف یعنـی سـجده دشکرمستحب ده اوفتوی په دی خبره ده لاکن له لمانځـــه نه ورسته يي کول مکروه دی ځکه چی ناعلمه خلګ په هغه باندی دسنـــت یـا واجب ګمان کوی ځکه خوعلمـــګیری هم لیکی قالوا هذاذلم یتخذ عـــادة بل فعـــل ذالـــک احیانا امـــااذااتخذذالک عادة له فانه یکره علمـــــــګیری کتاب الحیل ج ٦ ص ۳۹۰ ځینی خلګ واي التزام ناجائزده دوام جائزده په داسی اعمــالوکی دوام ده نه التزام ځواب داده چی دوام هم هروخت جائزنده علامه شـامی لیکی لاینبغی ان یقراء سورة متعینه علی

الدوام لئـلا یظن بعـض الناس انـــه واجب ج۱ ص ۴۰۲ یعنی نده مناسبه خبره چی یـــوســـورت معـــین همـــیشه وايي ددی لپاره چی بعضی خلګ په هغه باندی دواجب ګمان نه وکړی همدارنګه ملاعلی قاری لیکی الدوام علی امرمندوب قـدیوهـم العوام فی الغلط ویعتقدونهالازما- مرقات ج۲ ص ۲۹۴

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنی همیشه توب په مستحب کارباندی کله کله عوام په غلطی کی اچوی اوهغه داعقیده کوی چی دالازم ده بایددوام نه پری ؤشی په مروجه حیـــله کی دوام نه بلکی التزام موجـــودده بالجمـــله حیله فی نفسه یـــومستحب امرده ځکه خوزمونـــږاسلافـــودغه عمـــل کړیده خوالبته عوامودغه حیله دمذکوروشرائطـــوپه وجـــــه دیته مـــــفضی کړه چی مکروه شی ځـــــــــکه خوملانارشیداحمدلیکی حقـــوق مالیه له حقـــــوق دی اداکولـوادکیږی اوحقوق بدنیه لکه لمونځ اوروژه په فدیه ورکــولـواداکـــیږی بـاقی پـاتی شـوه مروجه حیله اسقاط دامحض لغوه اوبی هوده حلیه اوپــه خــیرلقــرون کی ددی هیـــڅ اثرنه لیـــدل کیږی فتاوی رشیـــدیه ج ۱ص ۱۲٦ خـــوکه بیاهــم دحیـلی ټـول شـرایط په نظرکی ونیول شی اواصلاح شی کول یی ښـه خبره ده خومشکل داده چی په ټول شرائطوبرابرحـیله انجام کول نامـمـــکنه خبره ده هذاماعندی وللناس فیمایـعشقون مذاهـب.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعـــــــــــزیه

سوال :- دی خلګورواج ده چی دجنازی نه بـعددمړی وارث په جـمــاعت کی تردریوورځو پوری ناست وی اونورخلګ ورته راځی ورته تعزیه کـوی چی ددی دپاره دنیالیواو بالښتونوخاص انتظام وی اوله نوروکورونو چـایونه راځی چی دمـــړی دوارث دکـــورچـــای هم پکښی وی ایـاداعمل صحی ده اوکنه ؟

ځواب :-دغه عمل بعضی کتابونومطلقاًمکروه بللی ولوکـه تعزیه مستحب ده لکه چی رد المحتارلیــکی

وفی الجلوس للتعزیه فـــی غیر المساجد واماقیــــــه فیکره وفی الامدادقـــــال کثیر من ائمتنایــــــــــکره الاجتماع عندصــــــــــاحب البیت ویکره له الجـــــلوس فی بیته حتــــــــی یاتی الیه من یعزی الـــــخ قلت وهل تنتفی الکرهت بالـجــلوس فی المسجد وقرأة القـــران حتی اذافرغو اقــــــام ولی المیت وعزاه الناس کمــــــایفعل فی زمننا قال الـظاهر لالکون الجلوس مقصـــودا للتعزیه لالقرأةالقــــــــــران ردمحتارص٦٦٤ج١ خبره په کـښیناستلولپاره دی تـــعز یـــی په غیردی مسجدکی ده اوکوم چی پــــه جماعت کی تعزیه اخیستل دی دامکروه ده اوپه امـــــداد کی دی چی ډیروزمــــوږ امامانوعلماوویلی چـی دی دمــــــــړی په کورکی جمع کیدل دا مکروه ده او دمړی دوارث لپاره هم دامکروه ده چـی په کور کی په دی نیـت کښینی چی خلـګ ورته راشی اوتعــــزیه یی وکړی علامه شامی وایي چی مـــــاوویل چی په دی کراهته ختمیږی چی په جـــماعت کی کښینی اوقرأت ووایي اوبیاخلګ دمړی وارث ته تعزیه کوی کوم چی زمــــوږپه زمانه کی رواج ده ده وویــــل چی ظـــاهره داده چی صحیح نـده ځکه مقصــــودکښیناستل لپاره دتعزیه وی نه لپاره دقــــراة قران اوهمدارنګه فتاوی تاتارخانیه لیکی

الجلوس فی المسجدثـــلاثه ایام للمصیبة مکروه ص ١٨٣ج٢ په مســجدکی دری ورځی کښیناستل دمصــــــــــــیبت دپاره مـــــــکروه دی اوفتاوی عالمګیریه دخزانة الفتاوی په حواله سره لیکې

وفی خزانة الفتاوی والجلوس للمصیبة ثلاثه ایام رخصـــــة وترک احســـــــــــــن ج١ص١٦٧ اوپــــــــــه خزانة افتاوی کی دی چی کښیناستل لپاره دمصیبت دری شپی رخصت ده خــو پرښودل یی ښه دی که په بعضی کتابوکی تردریوشپوپوری تعزیه فـاتحه اخیستل جائز لیکل شـوی هم دی خو ددی خاص انتظام سره چی پــــه مروجه فاتحه کی دی هغـه هم جوازنه ورکوی.

لکه په تبیین الحقایق کی لیکی

ولاباس بالجـلوس الی ثـــلاثه ایام من غیر ارتکاب محضور من فرش البسط والاطمـــــعه لانهاتتخذعندالسرور ج١ص ٢٤٦ څه بـــاک نشته لپاره دکښیناستلودی فاتحی تـر دیریو ورځوپوری ترڅوچی ممنوع شـــی نــــه وی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورســره پیوسته شوی لکه غوړول دفرشاودخـــوراکوبرابرول ځکه چی دادخوشحالی په وخـت کی وی نه دغم--- له دینه عـلاوه مروجه فاتحه نوروډیـرمفسجداتو لره مستـــلزمـــه ده لکه په جــماعت کی منجلس کول نسوار کـــول اونورحـــالانـکه چی مســـجدونه صـــرف دذکـــر لپاره دی علاوه پردی چی په مـروجـــه فاتـــح کـی لاسونه پورته کول اودعا کول احسن الفتاوی بدعت بللی لهـــذاددی عمل پرېښودل لازم دی دتعزیه اخیستـلوصحیح طریقه داده چـــی دې مــــرده وارث یاولی په خپل کورکی تعزیه واخلـی خوهلته هم بایـدڅه خـــاص انتـــظام نه وی خـــــوراک څښاک بـرابرول صحیح نده اوداهـــــم ضـــــروری نـــده چی وارث به بلکل نورهـرڅه پرېږدې اوددی لپاره به ناست وی بـل هیــڅ کاربه نکوی

تـــــــــــــــــــــــــــــــــکرار دتعزیه

سوال :-داختر په ورځـــوکی خلـــگ دی مړی دوارث کورته ورځې اوورتـــــه تعزیه کوی ولوکه مخته هم تعزیه کړی وی ایاداعمل جائزده اوکه ناجائز -بینواتوجروا.

ځواب :- دوهم وارتعزیه کول مـکروه ده که ده عیدپه ورځوکی وی اوکـه په

نوروورځوکی البته دمسافریـادهغه چادپـــاره چـــی تعزیـــه یی نه وی کړی جائزده که څه هم ددی غائب دپاره چی فاتحه یی نده اخیستی ښه خبره داده چی دعیـــدپه ورځـــوکی ورته تعزیه ونـــــه کړی بلـــکی دعیـــدمخکی اویا وروسته دی وکړی ځـــکه چی داده خوشحالی شپې اوورځی دی اوپه تعزیه سره تجدیددحزان راځې . ردالمحتارپه دې هکله داسی لیکې

واولهاافضــــــل ای بعد دفن وتـــــــکره بعدهالانها تجـــــدد الحزن الی لغـــــائب وتکره التعزیه ثانیا

له دفن (خښیدولو)دمړی نه بعـــدفاتحه اخیستل بهتردی او له هغه وروسته مـــکروه ده ځـــکه چی دادمړ ی واریثانوته غـــم ورنـــوی کـــوی البته که کوم غائـــب وی تعـــزیه یی نه وی کړی نوکولایي شـــــــی اودوهـــم ځـــــل تعـــــــزیــــه مــــــکروه ده

په مړی پسې دخیراتوشرعې حیثیت

سوال :- دی ډیرومسلمانـــانورواج ده چی په خـــــپل مرده پســی په یوټاکلی وخت خیراتونه کوی لـــکه اول ،دریــم ،اووم اوکلـنۍ (تلنه)دشـــریـعت لـــه نګاه ددی عمـــــل څه حکم ده ؟

ځواب : دمړی دپاره دعااستغفار صدقه اوخیرات ورکـول لپاره دی ایصال ثواب جائزده البته ددغواعمالودپاره دی خاصـــوورځوټـــاکل صحیح ندی هوکه یوعاقل بالغ وارث له خپـله مالـــه دی غـــریـــبانـــودپاره څـــه خوراک

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

برابر وی بغیردتعین دوخت نه صحیح ده اوکوم چی تعـین دوخـت ده ددی جوازپه هیڅ یومذهب کی هم نه لیدلکیږی علامه ابن امیرالحاج المالـکی په خـپل کتاب مدخل ج۳ص ۲۷۵ کــی دی عــمل تــه بدعــت ویلی امام ابن حجرمکی شافعی دی عمل ته بدعت مذمـومه ویلی فتاوی کبری ج۲ص ۷ج۳ امام موفق الدین حنبلی دی عمل ته مکروه ویلی مــغنی ص ۴۱۳ اوداحنافو دعلماوو اقـوال په دی مسئله کی په لندی ډول دی.

ردالمحتادی بزازيي په حواله لیکی

ویــکره اتخــاذالطعــام فی الیــوالاول والثـالث وبعدالاسبــوع ج۱ص ٦٦٤ او مکروه ده برابرول دی خوراک په اوله ورځ اوپــه دریـمه ورځ اوورستــه له اوومی نه علامه شامی په بل ځای کی لیــکی یکره الاجتــماع عــندصاحــب البیت بــل اذافرغوامن الدفن فلیتفرقوا � مــکروه ده جـــمع کیدل په کوردمړی کی بلکی چی کله فــارغ شی له دفــن خښولودمړی نه نــوخواره واره دی شی اوپه خپــلوکارودی مشغول شی .

فتاوی عالمگیری لیکې

ولایباح اتخاذاطعام ثلاثه ایام کـــــذافی التتارخانیه ج ۱ص۱۷٦ اوندی روابرابرول دی خوراک دری شــپی دمړی په کورکی همدارنګه په تاتارخاینه کی دی

حافظ ابن الهمام لیکې

ویکره اتخاذالضیافة من الطعام من اهل المیت لانه شـــــــرع فی السرورلافی الشروروهی بدعــةٌ مستقبحة فتــــح القدیر ج ۱ص ۴۷۳ مکروه ده تــیارول دی خوراک له کوره دی مړی نه ځـــکه چی داپه خوشحالی کی وی نه په غـموکی اودایــوبــدعت قبــــــــیحه ده

حضرت ملاعلی قاری (رح)لیکی

بل صح عن جریر(رض) کنانعده من النیاحة وهوالظاهــــــــــرفی التحریم قال الغزالی (رح) ویکره الاکل منه قلت هذااذلم یـکن من مال الیتـــــــم والغائب والافهـــو حرم بلاخــــــلاف مرقــــــــــــات ج۱ص ۱۵۱ حضرت جـریر(رض)نه صحیح روایـــت ده چي موږبه دا خوراک په ویورماتم کی شمــیرول امام قاری (رح)فرمایي چې داحدیث ظــاهـره ده په حرام والـی ددی عمل کی امام غـــزالی(رح)فرمایی چی خوراک کول له دینه مــکروه دی مـــلاعــــلی قـــاری وای کـراهة هلته ده چی په دی کښی دیتـــیم اوغائب مـــال نوی مصرف شوی اوکه دیتــیم او اوهغه څــوک چی مـوجـــودنــه وی مال مصرف شوی وی بیاداعـــمل اوؤرنـــه خـــورک کول حرام دی

حضرت قاضی ثناءالله په خپل وصیت کی لیکی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعدمردن من رسوم دنیوی مثل دهم وبستم وششماهی وبــــــــر سینی هیچ نه کنیدزیراکــــــــــه رسول ﷺزیاده ازسه روزماتـــــم جائزنداشته اندوحرام ساختـــه اند مالابدمنه ص ١٦٠ زمـــــــــــادمرگ نه وروســـــــته دنـیوی رســمونه رواجـــونـــه مــکوی لــکه لســم، شلــم اوکلـــنی تلـنه هـــــیڅ مــکوی ځــکه چی رســـــول تردریو ورځـــــــــوزیات غم لمـانځل رواندی بللی بلکی حرام کړی یـی دی . له دینه ماســوازمــوړمــروجــه خیراتونه په نــوروډیـــروقباحتومشـتمل دی هغه داچی دخیراتونه بلکل دخـــداي ﷻ درضـــااوثواب دپاره نــه وی بلکی درواج اوپښتنوالی په خاطروی ولـــی که دغــه ولـــی یاوارث ته ووایي چې دغه روپۍ فلانې مسکین اویافلانۍ مدرســـې ته پټې ورکړه په دې کـښې به ستاثواب زیات وی اوستامرده ته به یې زیاتــه فائده رسیږي نوهـغه دې خبرې ته تیارنده کومه چی موږتجربه کړی ده اوبـل داچـــه که یوډیرغـریب وارث وی هم خودی به پخپل مرده پسې ضرورخیرات کوی دنوم اوپښـــتو په خاطرولوکه روپۍ په قرضه اویاپه سودورته اخـلې هم اوکـه خپل اهـــل اوعیـال اولادپــه وچــه مــړی کښیـنوي هم اوبـل داچـــه په دی خیراتوکی اکـثر دخپلوانواودوستانواشنایانوحصه وی دی مسکینانوچنـدان لحـاظ نه پکښې کـیږي لهذاداعـمل دهغــه مثال مصداق گرځي چي وايي- هندوستړی خداي ﷻ ناراضه � بالاخیره په مونږ لازمـــه ده چې مسـلمانان پوه کړی اوپه دینې معاملاتوکی اومصارفو کی ورته شرعې طریقه وښيې اوخپله وجیبه اومسئولیـت له غاړې لرې کړو

دختم شرعی حیثیت

سوال :-بعضـــی خلـــگ پـــه خپـــل مړی پسـې دایـصال ثـواب په نـیت اویا دمصیبتوددفع په خاطرختمونه کوی چې په دی کی دخوراک ترتیبـات هـم نیول شوی وی اوله مدرسوحافظان یـاطالبان راغواړی اوټول قران شـریف په ډیرلنډوخت کې ختمه وی دشرعت له له نظره داعمل څنگه ده ؟بینواتوجروا

ځواب :-په مروجه ختم قرانکریم دهنـدسندعلمـــاوومتفق دی چی مــکروه اوبدعت ده که څه هم بعضی کتابونـه جـوازورکوی لکه

حضرت مولاناعبدالحی (رح) لیکې

یکره ان قرواجهراًلاخلالـــــــــــــه باستماع الـــقران وهوفـــــــــرض فی خزانة الروایات فـــی التاتـار خانیـــــــــه عن المحــــــــیط من المشائخ من قال ان ختـم الـقران بالجماعةجهرا ویسمی سپـاره خواندان بالفارسیه مکــــــــروه وفی القنیه عن شرح الســـــــــــر خسـی یکره للقوم ان یقرؤجملة لتضمنها ترک

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الاستمــــــــــاع والانصات بهما وعن فتـــــاوى ابى الفضل الكرمانى لابــــاس به وفى النهايه من المشـــــائخ من قـال قرأة الـــقران بالاجـــزاء الثلاثيـــــــن مـكروهة لمافيــه من الخلــط وفى المـجبـــــــتى والعامة جــوزه بدعــة حـــــسنه نفع المـــــــــــــــــــــفتي والسائل ص۱۰۹ مكروه دى كه يي په زوره واي ځــــكه چـى په اوريـــدودى قرنكريم كى خلل راځى حـالــنكه اوريـدل دقـــران كريم فرض دى اوپه خزانــة روايـات كى له تاتارخانيه نه نقل كـوى په حواله دى محيط چى بعـــضى مشـــائـخوويلى چى ټول ختم دقران په زوره كـــول چى په فارسى كى ورته سپاره خـــواندان وايي مكروه دى اوقنيه كى لـــه شرح سر خسى نه دى چي مكروه دى د قـوم دپاره ويل دټول قران ځكه چى پـه دى كى اوريدل اوپټه خوله كيدل نه لحاظ كيـــــږى اوپـــه فتــاوى دابى الفــضل كرمانى كى دى چى پــروايي نشته په نهــــــايـــــه كــــښى دى چي بعــضى مشائخوويلى چـــى د ټـــول قران ختم كـول مــــكروه دى اوپـــه مجـتبى كى دى چـــى عـــامــوعلماووجوازوركړياوبـدعـت حسنــــه يى ورتـه ويــلى ده

دى پورته عباراتومطلـب داشـــوچې دټول قران ختم كول مـكروه ده ځــكه چى هغه ځو خـــرابـــيانـولــره متضمن ده اول داچـــه پـــه هـغه كى داستماع اوانصات لحاظ نه كيږى اوبل داچه پــه هغه كى دسجدى تلاوت لحاظ هم نه كيږى اوبل داچه په هغه كـــى هغه خلــگ هم شركت كـوى چې دصحيح ويلودقران تـوان نه لرى اوبل داچه دتيزي له وجه په هغـــه كى ضرورغلطې راځې چې دابــه دثــواب پرځاى اوبــال شــې اوبل داچه دهـــغوحافظانواو طالبانوپه نيت كې هـــم څه فـــرق وى چې هغه دخواراک اويارووپولالـــچ ده

لهذاكه بلكل دا اعتدال نه كارواخلودومره به ووايوچې صرف يوه ســپاره ختم كول اويونفرچې صحيح قران يى زده وې ووايي اونـورپټه خـوله ناست وې دابه جائزوى اواميدده چې مـــرده تـــه يي ثواب ورسيــــږي اوپه دى كې دحافـظانـو،طالـبــــانورابللوته هم ضرورت نه پاته كـــيږى چې بيادهغوى نيتونه اصلاح شى بلكې صرف دكلې امام اوپه خپل كوركې داسې شخص پيداكيداى شى چې دايوه سپـــاره ختـــم وكـــړى اوپـــه دى كــې پورتـــنى خرابيانى هم نشته والله اعلم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زيارتو متعلق مسائل

سوال :- غيرمقلـيدين زيارتونوته تلل شرک بولې ايـاداخبره صـحيح ده او کنه اوزيارتونو ته تلل ثـواب ده اوکه وبال ؟

ځواب :- چونکی دحضرت نبي ﷺدبعثت نه مخته جهل اوشرک اوقبرپرستې وه لهذا د مسلمانانودعقيدودی برابرولودپاره دحضرت نبی ﷺاول وارخلګ دزيارت کولونه منع کړل خوکله چی اسلام ترقې وکړه اومسلمان پوه شــول نوحضرت نبې دزيارت کولواجازت وکړاووېي فرمايل :کنت نهيتکم عـــن زيارت القبورالافزورهاالخ مشکواة ۱۵۴ترجمه مامنع کړی واستي له زيارت کولـــودقــــبروڅخه خبرداراوس زيارتونه کوی ځکه دا تاسوته له دنيانه بې رغبـــتی درکوی اواخيرت دريادوې لهذاددی حديث له رويه دزيارت کول جائزنه بلکی په ټول عمر کی يوارواجــب اويامستحب ده علی اختلاف بين العلمأ البته په زيـــارت کـــولوکی دافراط وتفريط نــه بايد کارنه واخــستل شی بلکی په هغه طريقه زيارت وشې کـــومه چی شريعـــت ښودلې هــغه پـــه لاندې ډول ده

دزيارت کولوشرعی طريقه

زموږپـه مذهب وسيله جائزه ده لهذازيارتونوته تګ کول اواوليأ،شهدأ او صــالحين په خپــلودعـــأووکی وسيله ګرزول صحيح ده نو چې کله مقبری (هديری)ته ورغلي سلام به ورواچوي په دی شان (سلام عليـــکم دارقـــــوم مؤمنين انتم لناسلف ونحـــن لکه تبع وانا انشاءالله بـــکم لاحقون نسئل الله لناولکم العافيه)له دينه وروسته به سورة اخـــلاص (۷) ځله ووايي اويات

الکرســـی اويــايــاســـين شـــريف اوثــواب به يي مرده ته اوټولې مقبری تـــه وبخښی وروسته به دعاورته وکړی دی مغفرت اودی ځان په هکله پـــه دی شکل دعا کولای شي چـــی يـــاالله ستـــاددی صـــالح اونيـــک بنده په وســيله زمـــادغــــه دعاقبـــوله کړه اوزمـــا مرادپـــوره کړه دی اوليأووپه مزارو به پـه دعـــــاووکی لاس نه پورته کوی اوهمدارنګه په دعاکی به دانه وايي چی په حـــق دفلانـــی دی وه کـــه څــــه هم بعــضی صوفيه حضــرات ددی قول دجـواز قائـــل دی خونــــوردېرعلماداعمل مکوره بولې لکه هدايه په باب الکراهة کی ليکی ويـــکره ان يقول فـــی دعـــائه بحق فلان اوبحق انبيائک ورسلک لانه لاحــق للمخلوق علی الخالق هدايه بـاب الکراهة ص۱۷۵هکذافی العالمګيريه ج ۵ص ۳۱۸ هکذافی سراجيه ص ۷۲هــــــکذافی فتح القديروايضاًرحـــجان شـــامـــی الی الکراهة او هـــديری ته حکمت داده چی کله ورشی بايدعبرت حاصـــل کړی مرګ ورياد کړی اوله دنيانه بی رغبتی اختيارکړی

دښځوزيارتونوته تلل دشرعت له نظره

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال :-دی ښـــځوزیارتونه ته تلل جائزدی اوکنه اودحضرت عایشې (رض) دی خپل ورور عبدالرحـمن زیارت کول په جـوازدلیـــل ګرزول صــحیح دی اوکه نه ؟

ځواب :-دی ښـــځوزیـــارتونوته په تللودحضرت عایشی (رض) دخپل ورور عبدالرحمن دلیل ګرزول صحــــیح نـــدی ځکه چی په هغه وخت کی دښځو جماعتونوتــه تــلل جائزوومـــګر اوس عــصرکی دښځوجماعتونوته تـــلل نـــاجـــائـــزدی اوپه خپله دحـــضرت عایـــشی (رض) له دی قول نه لوشهدتک مارزتک نه معلومیږی چی اجازت نشــــته له دینه عـــلاوه بـــعضی عـلماهم

فرمايي چی اجازت نشته دهغـــه حـــديث له مخی چی حضرت نبی ﷺفرمــايي

لعن الله زورات القبوریعـــنی لعـــنت کــړی الله تـــعالی ﷻ په هـــغوښځوچی دقـــبرونوزیارتونه کـوی که څـــه هـــم بعضی نورعلماجوازورکوی اووایي چی داحدیث تراجازت مخته ووبیـــامنسوخ شـــو خـــو په دی شرط اجـــازت ورکوی چی له فتنی نه بـــه په امن وی چونـــکی نن زمان دښـــځولـــه کـــور نه وتل اوزیازتونوکول له فتنی نه په امن نه دی لهـــذاډیـــــرعلماپه دی متفیق دی چـــی ښـــځو لره اجازت نشته دی فقهاوواقوال په دی مســـــئله کـــی په لانـــدی ډول دی فـــتح الباری لیکی فقیل دخلن فـــی عموم لاذن وهـوقـول الاکـــثرومـــحـــله اذاامـــــنت الفتنة - فتح الباری شرح بخاری ج ۳ص ۱۴۸ اوهمدارنګه حضرت امام نووی (رح) لیکی

وهل تکره للنسأوجهــــــــان قـــطع الاکثــــــــــــــــــــــــرون با لکراهة ومنهم مــــــــــــــن قال لایکره اداامنت الفتـنه حاشیـــه مشــــــکوة ص ۱۵۴ ایاښـځولـره زیـارت کول مکروه دی په کښی دوه مـــذهـــبه دی داکـــثروعلماو و فیصــــله ده چــــی مـکروه دی اوبعـــضی علماوایي چی نـــدی مـکروه که چیری له فتـــنې نه پـــه امـــن وی

علامه شامې (رح) په دی هکله داسی لیکې

وقال خیرالرملی ان کـــان ذالک لتجدیدالحذن ولبـکأوالـــندب علی ماجرت عادتهـــــــن فــــــلا تجـوز وان کان للاعتباروالـــتر حم من غـــــیربـــــکأوالتـــــــبرک بزیارت القبـــــــور الصــــالحین فلابأس اذاکن عجـــــائز ویکره اذاکـــــــــن شواب کـــــــــحضور الجماعـــــــــــت فـــــــــــــــــــــــــــی المســــــاجد وهوتوفیق حسن ردمحتار ج ۱ص ۱٦۵ خیررملی ویـلی چی کـــــه چیری زیارت کول دغم تازه کولواوژړاافسوس لپاره وی کوم چی دښځوعادت ده بیاجائـــــز نده اوکه لپاره دعبرت اوتبـرک اوترحم حاصلولو په قــبرودنیــــــکانــووی بی له ژړابیاجائــــــزده خوکــه زړی ښـــځی وی اودځوانوښـــځولپاه ر زیـــــارت کـــــــول مـــــکروه دی لـــــکه حـــــــاضریدل ددوی مسجدوته لپاره دجمعې علامه شامی فرمايي داښه فیصله اومتابقـــــت ده پـــه مابین دمذهبینوکې البته په اوسنی عصرکی دنه جوازمـذهـب راجـح ښـــکاری لکه دی پـــاک او هنددعلماوو فیصله هم په اوس زمانه کـــــی پـــه عـــــدم جواز ده لکه حضرت قاضی ثنأالله پانی پتــــی لیـــکی زیـــارت قبـــورمـــردان

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

راجائزاست نه زنان مالابدمنه ص ۸۷ یعنـــی ســـړولـــره زیـــارت کـــول جائـــزدی نـــه ښـــځولـــره اوهمدارنـــګه عمدة القاری شرح بخاری دیواوړدبحث نه وروسته لـیکي

وحاصل الکلام ان زیارت القبورمـــکروهة للنسأبل حـــرام فی هذاه الزمان ولاسیـــماًانـــساءمصـــرلان خروجـــهن عـــلی وجـــه فـــیه الفـــسادو الـــفتنه عمدةالقاری ج ۸ ص ۱۰۱ خلاصه دبحث داشوه چی نن زمان زیارتوته دتللو اجازت صرف زړوښځولره شته خوپه دی شرط چی خلاف شـــرع اعـــمال به هلته نکوی لکه ژړاکول طواف کول (یعنی تـرزیازت راګرځیـــدل) خاوری خوړل میخونه ټکوهل زانګووی اچول وغیـــره اوکه داخـــلاف شرع اعمال کوی بیا زړوښځولره هم اجـــازت نشته

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیارتونو ته د خرڅې لګولو حکم

سوال :-لری زیارتوته سفــرکــول اوڅــه خــــرڅه لګول څنــــګه دی کوم چی بعضی علمایي صحح نه بولې اوپه دلیـل کی داحدیــث راوړی

لاتشدالر حال الاالی ثلاثة مساجدالخ مطلب داچه صرف دریومســـجدوته سفررواده مسجدحرام مسجدنبوی اومسجداقصی

ځواب :-اکثرعلمألکه ماجوزی(رح)امام حرمین (رح)امامنــــووی (رح)امـــــام غزالی (رح) زیارتوته سفرکول جائــزبولې اودازمـــوږمــــذهب هم ده اوددکر شوی حدیث په هـکله لیکې چی دادمسجدوپه باره کی ده څـــکه چی دغــه دری مســـجدونه ترنورومســـجدونونه زیات ثواب اودرجه لری اوله دیــنه ماسواءنورمسجدونه په درجه کی سره برابردی اوپــه هرځای کی جمــاعت مـــوجـــودوی لـــهذایو جماعت پرېښودل اوبل ته ســفرکول بې فایـدی دی اوکوم چی زیارتونه دی دهغوی په کولوامرشوی اودهغوی برکات هم یوله بل سره فرق لری لهذا هغوتـه سفرکول بې فایدی ندی نوزیارتوته سفرکـول جائـزدی الفجر الصادق ص ٦٦ردمحتارج ١ ص٦٦٥

پـــــه زیــــارتـــودجنـــــډودرولـــوحـــــکم

سوال :-په زیارتوجنډې درول څنګه دی کوم چی بعـــضی خلګ ددی عمل دجوازدپاره دحضرت نـــبی ﷺ هغــه عـــمل اصل بولې چی یـــوه شنه لښته یی راواخیســـته اوپه نیـــمه یي ماتـــه کړه اوپه هغودوقبروچی په عــذاب کی مبتـــلاوونیمه ،نیمه ودروله اوویي فـرمایل چی ترڅوداوچې شوی نه وی ترهغه به غذاب څنــی پورته وی ایــاداحـــدیث دمــروجه جنډود جوازدلیل ګرزیدلای شی اوکه نه ؟

ځواب :-زموږمروجه جـنډې تردی حدیث لاندی کول اوجائزبلل ډېرمشکل اودانصاف نه لری خبــــره ده دڅووجونه اول داچه دحضرت نبی ﷺ دغه عـــمل بعضی علمأوودانحضرت ﷺ خصوصیت بللی ده دوهم داچه داجنډې عوام په دې نیــت نه پری دروی چـــی حضــرت نبی ﷺ چیری داسی عمل کړی بلکی صرف دیـورواج په خــاطــــروی دریـم داچې په دی مـروجه جنـــډوډېرزیات قیمتي دسمـــالونه وی اوبعضی جــــنډی مــکملې پـــوښ شــــوی وی چـــی داصرف اضـــاعت دی مـــال ده اوبیـځایه مـصرف ده حـالـنـکه ضایع کـول دمال حرام دی څلورم داچه په قرونوثـــلاثــه ووکـــی ددی عمل هـــیڅ اثـرنه لیدل کیږی باوجوددی چی دالرګی اودسمالونه هلته هم موجودوولهذادا عمـــل بـــدعت ده مفـــتی رشیـــداحمد (رح) هم په خپل کتاب حسن الفتاوی

ج ١ ص ٣٧۴ کی ددی عمل په بدعت والی تصـریح کړی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په زيارتودګنبدوجوړولواوكټارى لګولوحكم

سوال :- بعـضى خلـګ قبــــرونه پـخــوى اوځــنى ګـــنبدى پـرى جـــوړوى اوڅوک كټارى پرى لګوى دشريعت له نظره ددى عمل حكم څه ده ؟

ځواب :-دنبى ﷺ دصحح احاديثونه داامرثابت ده چى دقبروتوهـــين مــكوئ يعنى په قبرونو كښيناستل هغه پيمالول اودقبروخواته جواب چـــاي كول وغـــيره قبرونه دمسلمانانويوه برزخـى رهـايشـــګاه ده دهــــغواحــــترام كول ضرورى دى خـوپه داسى طـريقه چى دشريعت نـــه ثابت وى په قبروګنبدى جوړول اودقبرونوپخول اوكټارى وغيره پرى لګول داسى اعمال د شريعت نه ثابت ندى لهذادغه اعمال دقبرونوپه احترام كى داخل ندى په شــريعت كى دغه اعمال منــــع شودل شــــوى دى دحضـــرت جابر(رض)روايت ده نهى رسول الله ﷺ ان يجصص القـــبروان يبنى عليه وان يقـعدعليه مسلم ج١ ص ٣١٢ منع فرمايــــلى ده رسول الله ﷺ له پـــــخولودقبــــرواولـــه ګنبدى جـــوړولوپـه قبروبــــاندى اوله كښيناستلوپه قبروباندى

حضرت امام نووى (رح)دذكر شوى حديث په شرح كى ليكى

والبناءعليه ان كـــــــــــان فى ملک البانى فمــــــــكروه وان كان فى مقبره مسبله فحرام نص علــــــــــيه الشافعى (رح) والاصحاب قال الشــــــافعى فـــــــــــى الام ورأيـــــــــــت الائمه بـــمـــكه يـــامـــــرون بهدم مايبنى ويوايدالهـــــدم قوله ولاقبر أمشـــــــــــــرفا الاسويته شرح مسلم ج ١ ص٣١٢ په قبرباندى عمــــارت جــــوړول كه هــــغه ځاى دجـــوړونكى په خپل ملک كى وى نومكروه دى اوكه پــــه عامــــه هديره كې وى بياحرام دى امام شافعـى (رح)اودهغه اصحابوپـدى خبره تصـريـح كړى امـــــام شافعى په كتاب الام كـــــى ويلى چى مـا ليدل امامان پـه مكه مـكرمه كى چى پــه قبرود جوړوشـويوعمارتوپه ړنګولويى حكم كاوه اوولاقبراًمشـــرفاً الاسويـــته حديث ددى خبرى تائدكوى

علامه شـامى (رح)ليكى

ًواماالبناءفلم ارمن اختار جوازه ردالمحتارج ١ ص٦٦٢ كوم چى جوړول دعمارت اوبادى دى په قبر باندى زه ګمان نكوم چى چـادى جوازوركړى وى

علامه سراج الـــدين الحنفى ليكې

ويكره البناعلى القبورسراجيه ص ٢۴ مكروه ده جوړول دابادى په قبـرباندى

حافظ ابن الهمام ليكې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ان النبی ﷺ نهی عن تربیع القبوروتجصیصها فتح القدیرج۴ ص ۴۷۲ منع فرمایلی ده نبی ﷺله څلور کونجه جوړولودقبرونه اوله پخـــولودقبرونه حضرت ملا علی قاری (رح)لیکی په قبـــروچی هرڅه جوړشوی وی ړنگول یي واجب دی اگـــرکـه مسجدوی هم مرقات ج۲ ص۳۷۲ حضرت امام محمد(رح) فرمايي چی په قبر باندی دخپـــلوخـاورنــه مــاسواءهیڅ شی اضافه کول صحح ندی لکه چی هغه لیکی ولانری ان یزادعلی ماخـــرج منه ونـــکره ان یطـــین اوان یجصص ان النبی نهـــی عـن تربیع القـــبوروتجصیصـــها قال محـــــــــــمد(رح) به نأخذ وهوقول ابیحنیفه (رح)کتاب الاثارللامام مـحمد ص۹۷-۹۶ موږصحح نه بولوچی زیادت دی وشی په قبر بانـدی ترهغــــوخاوروچی دقــــبرنه راوتلی وی اوموږ مکروه بولوگــــــــلول دقبرواوپخول دقبرو څکه چی نبـــی ﷺ منع فرمایلی له څلورکونجه جــــوړولودقبرو اوپخلودقبرواوهمدغـه زموږ مـذهب ده اوهمداداامـام ابو حنیـــفه(رح) قــــول ده

دذکرشویوعباراتوخلاصه دشوه چی په قبرباندی دخپلوخاوروپرته نورڅه زیادت کول ناجائزدی کـه هغه گنــبدی وی اوکــه کټاری وی اوکــه دهــغه پخول وی اوداســی نــورلــه دیــنه عـــلاوه دمـذهب ټـــولــوکتــابولــکه قاضی خان ج۱ ص۹۲ عالمــگیری ج۱ص۱۷۶ وغـــیره ددی اعـــمالوپه نه جـــواز تصریح کړی بلکی امام احمد(رح)اوامام شـــــافعی (رح) هم ددی اعــمالو په نه جوازقائل دی لهذا گنبدی جوړول اوکـــــټارئ لــگول وغیره په زیـــارتو بانــدی مــکــروه تحریـمی دی څــکه مـــکروه چی مطـــلق ذکرشی دامـــام ابـــوحنـیفه اونوروسلــفو صالحینوپه نزدورنه مکروه تــحریمی مـــراددی لکه عـــلامه ابوالمکارم (رح)لیکی المـــکروه التـــحریم عنـــدالامام یعنـی دمـــکروه نـه مراد په نزدامام ابوحنیفه (رح) حرام دی هــمدارنـــگه تصریح حاشیه تلویح ص۲۷ لـــه امـــام ابوحنیفه اوامام محـمددواړونه نقل کړی چی دمـکروه نه کراهة تـــحریمه مرادده

په زیارتودچراغولگولوحکم

سوال :-ځنې خلگ دجمعی په شپه په بعضی زیارتونوچراغونه لگوی ددی عمل حکم په شریعت محمدی ﷺ کی څنـــگه دی

ځواب داعــمل بدعت ده او شریعت ددغه عمل نه مــنع فرمـــایـــلی ده حضـــرت عبدالله ابن عباس (رض) روایت کوی لعن رســوالله ﷺ زائرات القـــبور والمتخذین علیـها المـــساجد والسرج مشکوة ص ۷۱ یعنی لعنت کړی حضرت نبیﷺ په زیارت کونکوښځو باندی اوپه قبرودجمـــاعت جـــوړونـــکوبـــانـدی اودچراغولگونکوباندی ظاهرخبره ده چی حضرت نبی کریم ﷺ په کوم عمـــل لعنـــت فرمـــایلی وی هغه هیڅ وخت جائـــز نشی گرځیدلای ملاعلی قاری (رح)ددی حدیـــث په شرح کی لیکی چی دابیځایه مصرف ده

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوضایع کول دمال حرام دی اوبـــل داچه داله اثارودجهنم نه ده گویاکې ددی قبرتعلق له اوره سره ده اوجهـــــــنمی ده

علامه سیدمحمودالوسی الحنیفی (رح) لیکی

وتجب ازالـــة كل قندیـــل اوســـراج عـــلی قـــبرولایـــجوزوقـــفه ونـــــــذره روح المعانی ج٥ ص ٢١٩ واجب ده لری کول دهرقندیل اوچراغ چی په قبرباندی وی نه یی وقف صحح ده اونه یي نـــذر فتاوی علمگیری لیکې واخرج الشموع الی راس القبورفی اللیالی الاول بدعة ج٥ ص٢١٩ لگـــول دی شـــمعودی قـــبروســـــروتـــه پـــه اولــــوورځـــــوکی بـــدعـــت ده

حضرت قاضی ثناءالله(رح)لیکې

وانچه برقبوراولیاءعمارتهارفیع بنامیکنندوچـــراغان روشن کننـــدوازین هرچه میکنند حرام است � داچې په قبرونودی اولیاووگنبدی جوړوی اویاچراغونه پری لـــگوی اوددی نه علاوه هرڅه چی زیادت کوی حرام دی همدارنگه داعمل دشوافعواومولـکوپه نزد هم مکروه اوحرام ده حضـــرت امام نووی په شرح مسلم ج ١ ص ٧٦ کـــــی تصریح پری کړی لهـذا قبـروته شمعی اویـــاچـــراغــــونه لگول یوناجـــائـــــــزاوبدعت عـــمل ده الله تـعالیﷻ دی پـــه مسلمانانودجهــالت تیاری رڼاکړی اورب دی په موږدبدعاتوتوری تیاری صباح کړی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قبرونودپردواوپوښونواچول

سوال :- په قبرونوپردی اوپوښونواچول څه حـــکم لری حالنـــــکه په ډيــــرو پوښوډيرقــــرانی ســـورتونه ليکلی وی ايادابه دقران شريف بی ادبې نه وی

ځواب :-په قبرونوپردی پوښونه اچول بدعت اوحرام دی مخته دامسئله په تفصيل سره ذکرشوه چی په قبروله خپلوخــــاورونه ماســـواء نورڅه زيادت کول جائزندی اوسره له دی چی دااضــــاعت دی مـــال ده دادقبراحترام نده بياخاصـــکرهـــغه پوښـــونــه چی په هغوباندی قرانی اياتونه نويشته وی دداسی پوښواچولـوپه قبرولالويـه گـــناه ده چی په دی کښـــی دی قران بی قدری ده اودقران بی قدری سبب دهلاکت ده . يوعالم شهيدجمعه محمدپه خوب ليدلی ووچی په خوب کی ورته وايي چی زماترپښوقران پــروت دی دادرلری کړه هغه فرمايي چی زه کله دده قبرته ورغلم دده ترپښوقران نه ووالبته په ده يوپوښ پروت ووچی څلورطرفه پکښی قرانی اياتونه سورة اخـلاص او ايات الـــکرســـی ليـــکلی وه نوماوويـــل چی بس همدغه قران ده � فقهاووددی عمـل پـــه حـــرامـــوالی تصريح کړی لکه چی علامه شامی (رح)ليکي وفی الاحکام عن الحـــجته تکره الستورعلی القبورج١ص ٦٦٢په احکام کښی دی له حجت نه چی مکروه دی پردی اچول په قبروباندی دحضرت مولاناعبدالـحی صاحب نـــه سوال وشو قدتعارف فی بــــلادناانهـــم يلقـون علی قـــــبورالصلحاء ثوبامـــــکتو بافيه ســـــــــورة الاخلاص هل فيه بـأس قـــال هواستهـــــانه بالقران ويصر مستعملا متبذلاوابتــــذال کتاب الله من اسباب عـذاب الله کذافی نصاب الانصـاب نفع المفتی والسائل زمـــونــــږ په ښاروکی عــــادت ده چی په قبرونود اولـيأووباندی پوښونـــه اچوی چی په هغه سورت اخلاص هـــم نويشـــته وی ايادډی پرواشته اوکه نه ؟ په ځـواب کــــی ليـــکي دادي قران اهانـــت ده اودا مستعـمل گرځی او ضايع کيږی اوضايع کــــول دقران سبـــــــــب دی عـــــــــذاب دی الله تـعالی ﷻ ده همدارنـگه په نصاب الانــصاب کی هم دی له دينه علاوه پردی په قبروباندی اچول اضاعت دمال ده اواضاعت دمال حرام ده اوپه دی خبره کی دهيچااختلاف نشته والله اعلم

په قبـــرونـــوبانــــدب دطـــواف حـــکم

سوال :-بعضی خلگ قبرونوته ورځی اوطواف پری کوی (پـری راگرزی)په شـريعت کی ددی عمل څه حکم ده ؟

ځواب په قبرونوطواف کول ډيرسخت نارواعمل ده طواف دکعبی شـريفی نه ماسوء بل هيڅ ځای ثابت نده اوداپه حقيقت کی ديهودونصراي ووعمل دی حضرت نبی ﷺ په دی هـــــکله داســـی فرمايي لعن الله اليهودو النصاری اتخذواقبورانبيائهم مساجد مشـــکوة ص٦٩ لعنت کړی الله تعالی ﷻ په يهودو اونصاری ووچی دپيغمبرانولـــه قبروڅخه يي مسجدونه جوړکړی يـــهودو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اونصاری وودقبروسره ډیرزیاتي کاوه هغه ته يي سجدی لګولی اوپه هـغه به يـــي طوافونه کول چی ددوی په هکله حضرت پیغمبر ﷺ پورتنی حـدیث ذکرکړخوبدبختانـه چی نـــن دکفارومشرکانوډیرعادتونه مسلمانوخپـــل کړی دی اوکه څوک ورته وایي چی داخلاف دشریـعت ده نوورته وایي چی موږته تراوسه چاندی ویلی چی دی زیارتومتعلق دااعـمال ناجائزدی نوته نه يي مګروهابی يي چی داجهل مرکب ده . حضرت قاضی ثناءالله حنیفی ددی عمل په هکله داسی لیکی ولایجوزمایفعـــــــله الجهال بقـبورالاولیـاوالشــهداء من السجودو الـــــــطواف حولها واتخاذالــسرج والمـــساجد الیهاومن الاجتـــــماع بعـــد الحول کالاعـــیادویســمون عرساً تفسیرمظهرج۲ ص٦٥هــکذفی ارشادالطالبین ص ۸۱ومالابدمنه ص۸۸ ندې جائزهغه فعلونه چی جاهـــلان یي کـوی په قـــبرو داولـــیاوواو شــهداوو باندی چی هغه سجده کـــول دی اودی هغـه اردګرددطـواف کـول او چراغونه لګول ا ومسجدونه جوړول اوهـــرکال بعدهلته دمیلودپاره جمع کـــیدل چی عرس يي بولې داهـرڅـه نــاجـــائزدی

قبروته دزانګواچول اومیخونه ټک وهلوحکم

سوال :-ډیری ښځی دی اولیـأووشهـــیدانــوقبـرونوته ورځې اوهـلته ورته زانګوی اچوی په دی نیت چی زمابـچی پیـداشی اویامیخونه ټـکوهی په دی نیت چی زمامرادحـاصل شی داعمل ترکومه حده نـاجائـزده ؟

ځواب :-داهغه جـــاهلانه اومشـــرکانه اعمال دی چی حضرت نبیﷺ په داسی ناوړه اعمالو ویریدواومسلمانان یي په ابتدا داسلام کی له زیارت کولونه منع کړل خوبدبختانه چی دغـــه دجاهلانواعـــمال په څورلسم صدی کی مسلمانانوتکرارکړل دټولوحـاجاتوپوره کونکی په حـــقیقت کی الله تعالی ده لکه حضرت قاضی ثناءالله لیکی مددخواستن ازغیرخداجائزنیست � له الله تعالی ﷻ نه ماسواء دبل چانه مددغوښتل جائـــزندی خاصکرپه تکو ینی اموروکی له الله تعالی ﷻ نه پرته بل څوک تبدلی نشـی کولای بـــالاخره که چیری ددغه عمـــل کوونکی خپل مـــرادونه له مړونه پورته کول غواړی اوهغه په دی کی موثرحقیقی بولی لکه چی ددوی له دی قول نه معلومیږی � درمی وروغنم زیارت ته راکړه سره زمن زیارته-نوبـــیا شرک ده ځکه چی مړی دهیڅ خیراوشر مالکان نــدی اوکه مـــړی پــه خپلومراد ونو پوره کولو کی موثرنه بولې نوبیاشرک نـده البـــته له ګناه نه خـــالی نده ځکه چی شائبه دی شرک پکښی شته ځکه خوعلمألــــیکې چی دی اولیاوو قبروته په دعا کی لاس پوره کـــول صحح نــدی چی شائبه ددی پیداکیږی چی ګویا کی له مړی نه څه غواړی له دینـــه علاوه خلاصـــة الفقـــه والعــــقایدهم ص۵۷ دی اعمالوته شرک ویلی که څه هم دغه اعمال دجـهل له وجی نه لـــه دی خلـــګو څخه صادریږی خوداکثروعلمأوپه نزدبـاندی جهـــل عـذرنده لکه چی شرح عقایدپه دی خبره تصریح کړی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قبرونو د خاورو يا خوړدو خوړلو حکم

سوال :-ډيرى ښځې اوځنى سړى دقبروخاورى چې دوى يـــي خوړدې بولې خورى اوكور ته يي هم راوړى چې هلته يي دكورنوروكړي هم استعمـالوى اياداعمل جائزده اوكه نه ؟

ځواب :- خاوره په خپله پاكه ده البته خوړل يي حرام دي مطلقاًكه دقبـــروي اوكه دغيرقبر په حـديــث شـريف كښې ددى عمل سخت ممانعت راغلى له حضرت ابوهريره (رض) مرفوع حديث ده � مـن اكل الطين فكانمااعاناعلى قتل نفسه طبرانى ج٦ ص ٣١١ ترجمه چاچي خاوره ياختېه ؤخوړله گوياكى هغه كومک وكړپه وژلوله خپل ځان سره

فتاوى علمگيرى ليكى

الطين الذى يحمل من مـكه ويسمى طين هـمزه هـــــــل الكراهة فيه كا لـكراهة فـــى طين الذى وردالـحديـــــــث فيه قال الـــــــــــكراهة فى الجميع متـــحـــدكـــــذافى جوهـــر الفتـــــاوى ج ٥ص ٣٤١ باب الكراهة هـــغه خـــاوره چې دمـــكى مكرمى نـــه رااخســـتل كيږى اوخاوره دحمزه (رض) يي بولـــې ايـــاكـــراهة پكښى شته لكه كراهة په هغـــه خـــاوره كـى چې حديث شريف پكښـــى راغـــلى په ځـواب كى ليـكى چى كراهة پوټولوكى يوشى ده په جوهـــرالفـــتاوى كـــى هـــم ذكـــردى همدارنگه مخته مونـــږذكركړوچـــى مـــكروه مطلقاًذكـــرشي مـــرادورنه دامام صاحب و غيره په نزدمكروه تحريمي دى لهذاخوړل دخاورى ياخوړدو حرام دى

قبروته دنذرمنلوحكم

سوال :-ځينى خلگ قبروته نذرونه مني په دى طريقه چې كه زمـافلانى كار وشونوزه به دفلانى بزرگ ياشهيدپه قبرپســـه حلالوم اويابـــه پوښ پـــري اچـــوم وغيره په شريعت نبوى ﷺ كښى ددى عمل حكم څه ده ؟

ځوب : په دغه مسئله كښى څه تفصيل ده چې تشريح يي پـــه لاندى ډول ده داحنافومشهوركتاب درمختارليكي

واعلم ان النذرالــــــذى يقـــع للامـــوات مـــن اكثـــرالعـوام ومـايـــــؤخـــــذمـــن الـــدراهم والشـــــــمع والزيت ونـــحو همـــــاالى ضـــــرائح الاوليـــأالـــــكرام تقربـــاًاليــــهم فـهو بالاجماع بـــاطل وحرام مـالم يقصدواصرفهاالفقراء الانــام وقدابتـــــلي النـــاس بذالک لا سيمافى هذه الاعصاروقـد بسطه العلامه قاسم فى شرح درالبحاردرمختارقبيل باب اعتكاف پوښه چـــې اكثـــرعـــوام دمړوپه نـــامو نذرونه منى اوداولياًووقبروته شمعى روپۍ اوتيـــل اوداســـى نورنـــذرونـــه راوړى هغوى ته دنزديكت لپاره داټول په اتفاق دعلمـــأووسره بـــاطل

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوحرام دی ترخــوچــی یــي قصــدنــه وی کړی صرفول ددی نذروفقیرانوتــه اوخلګ په دی عمــل کــښې پـــه کثـــرت ســره مبتلادی خاصکرددغی زمــانی خلګ اودغه مسئله علامه قــاسم په شــرح د در البحارکی په نفصیل سره بیان کړی

علامه شامی دنذردحراموالی په بارکی څووجی بیان کړی دی اول داچــه دانذردمخلوق دپاره دی اونذردمخلوق دپاره منل جائزندی دوهـــــم داچــه دچادپاره نذرمنل کیږی هغه مړی ده اومړی دهیڅ یوشی مالکان ندی دریم داچه دنذرمنونکی خیال داوی چی له الله تعالی ﷻ نه پرته مړی هم پــه تکو ینی امورو‌کښی تصرف کولای شی حالنکه داعقیده کفرده ردمحتارج۲ ص۳۳۹ مطلب داچه نذردی الله تعالی ﷻ نه پرته بل چاته منل حرام دی که هـرڅه وی دوهم داچی که چاداسی نذرومانه نوپوره کول یي روانــدی که پـــوره کړی سرته ورسوی نوپوره کونکی یي کنهګارده فتاوی عـــــلمګیری ج۱ص۲۰۸ بحـــرالرائـــق اوداســـی نـــوروپـــه دی تـــصریح کــړی چی که چادی معصیت نذرومانه نوپوره کول یي ضروری ندی لهذاله الله تعالی ﷻ نه پرته نذرمنل یوه ګناه ده اوپوره کول یي بله ګناه ده نوکه یوه ګناه شوې وی دبلــی نه ځــان وساته دریم که چاداسی نذرومانه اوپــوره یـــي هـــم کړنودادغیـــراللهﷻ پـــه نامووده او حرام ده خوراک یااستعمالول یي جائــزندی نـــوکه کوم ځناوردی قبردپاره نذرشی اوحـــلال شی ولوکه دی حـــــلالیدو پروخت بسم الله پـــری ویل شوی هم وی داحرام ده اوخـــوراک یـــي جائــزنـــده

امام ربانی مجدد الف ثانی لیکی

حیوانات رااز‌مشائخ می کـــنـــد وبرسرقبرهـای ایشــــــان رفته ان حیوانات راذبح مــی نمـــــائیددر روایات فقهیــه ایـــن امررانیـــــز دا خل شرک ساخته انـدودر ایـــن مبالغه نموده واین ذبح راازجنس ذبائح جن ساخته اندکه ممـــنوع شرعـی است داخل دائره شـــــــرک مکتوبات امام ربانی دفتـــرسوم کوم ځناورچـی دبزرګانوپه نامود هغوقبـــروته بوتـل کیـــری اوهلته حلالیږی دی فقهی روایــــــاتوله مخی داعمل شرک ده اولـــه دینه دبچ کـــــــیدوډیـــرتاکیدراغـــلی اوداپه هغوحلالولوکـــی شمیرل کـــیږی کوم چی دپیریانوپه نامو حلالیـــږی داعمــــل منع ده اوپـه شــــــرک کی داخـــــــل ده څلورم که چانذردی الله تعالیﷻ دپـــاره کـــړی وی اومـــړی ته صرف ایصال ثواب مطلب وی اوپایي زیارت ته په بووتـــلوکی دزیارت ملنګانوته فائده رسول مطلب وی نوداقســـم نـــذرحرام نـــده خوبدبختانه چی عـــوام ددغـــه صورت اودمختنی جلاولی نشی سره کولای لهذاله دینه هم پرهیزپکارده حضرت امــام ربانی له مختنی عباراتووروسته لیکی

وازین عمل نیزاجتناب بـــــــاید نمودکه شائبـــــــــه شـــرک دارد وجوه نذربسیار است چه درکار است که نذرذبح حیوانی کـــنـد وارتکاب ذبح ان نمائندوبذبح جن ملحق سازندوتشبه بعـــبده جن پیداکنندمکتوب ۱۴دفترســـوم له دینه هــــم پرهیـزکول پــکاردی ځــکه چی شائبـــه دی شـــرک پــکښی شته دی نـــذر ډیری

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وجـې دی څه ضروری ده چی کـــــــــــــــوم حیـــــوان حـــلالـــوی اوپـــه حلالـــیدوسره یې دپیریانوپه نامه حلال شوی سره پیوسته کوی اودی پیــریانود عبـــادت کونکـــی ســـره مـشابهت کوی

پنځم که چاداسی نذرومانه چی که زمافلانی کاروشونوزه به داالله تعالیﷻ په نامودومره روپۍ یاغنم دروحانی بابامینجورته ورکوم اوثـــواب به یې روحانې باباته بخښم دانــــــــذرهم صحح ده البته که چیری ددی شخص هغه مطلوب کاروشونوضروری نده چی نذرشوی شی به ضروردروحـــانی بــابا مینجورته ورکوی بلکی هرچیرته چی یې فقیرانو او غریبانوته ورکړی دده نذرپوره شواوثواب یې روحانی باباته رسیږی اوکه هغومینجور ته ورکول ضروری بولې نومعلومیږی چی په زړه کی یې اخلاص نشته دی الله تعـالی د پاره شپږم دی نذرپه باره کی اهم ترین مسئله چی په دی باب کی فیــصله کن ده هغه داچه دکـــــوم کارپه کولواونه کولوکی دنذرمنلوهیڅ دخل نشته اونه نذردالله تــعالی ﷻ قضأاو تقدیــربدلولای شی ځکـــه چی حضرت نبی ﷺ فرمایي

لاتنذرواﻓﺎن النذرلايغنى من القدرشيأًوانمـــــــــــــا يستخرج من مال البــخل مشكوة ص ۲۹۷ تاسونذرونه مه منـــئ ځکه نذردی اللهﷻ تقـــدیرهیـــــڅ نشی بــــدلـولای اونــذر دبخیلانولـــه مـــــاله ووځـــی چی پــــه شرط صدقـه ورکـوی شیخ عبدالحق محمدث دهلوی ددی حدیث په شرحه کی لیکې چی نذردی تقدیرخبری ته ټال ورکوی ځکه مــنع ده اودادی بخــیل مخــلوق کارده چی داندرچی یوقسم صدقه ده په شرط یې ورکوی لهذابغیردی شرط نه صدقه ورکول پکارده خوکه نذرمنی باید ډیرپه مخلصانه طریقه وی.

حاشیه مشکوة فی ذالک لاموضوع بالاخیره دی عوامودپاره ښه داده چـی شهدا وواولیاووته دثواب رسولوپه نیـــت دی هم نـــــــــذر ونه نکوی ځـــکه چـــی یوخوندر تقـــــدیرنـــــشی بـــدلولی اوبل داچـــه که دهغه مطلوب کار ووشی بــیاوای چی گـــوره دی فـــلانی ولی دپــاره مانذرمـــــنلی ووخــــدایﷻ می کاروکړچی داهم دی عقیدی خرابـی ده ځـــکه نذرصرف الله تعـــالی ته منل کیږی اوصحح عقیده عوام نشی برابرولای والله اعلم

په زیارتودغړوویشلوپخولوحکم

سوال :-بعضی زیارتونوته ښځی ورځی اوهلته پری غړی پخوی ایاداهم په مثل دنذر ولیانوته حرام عمل ده اوکه نه ؟

ځواب :-دزیـــارتونومتــــعلق چــی څومره منکرات دی مونږذکرکړوداټول د اوسنی عصر په ښځوکی موجـوددی ځکه خواوس دعلماووفصله داده چی دښځوتلل زیارتوته ولـوکه زړې وی هــم نـــده صحح یوله هغومنکراتوڅخه چی دی زیارتومتعلق ترسره کیږی همدغه په سوال کی ذکرمنــکرعـــمل ده حضرت شاه عبدالعزیز(رح)په دی هکله داسی فرمایي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال :- طعام منت بزرگان جائزاست یانه � خــوراک بــزرگانوته نذرکول جائزدی اوکه نه ؟

ځواب :-خــوردن ان قریـــب بـــحرام اســـت بشرطیکه نذرالغـــیرالله باشـــد فتاوی عبدالعزیز ج۱ ص۹ خوړل ددی حراموته نیږدی دی په دی شرط چی نذردی اللهﷻ نه ماسواء دبل چادپاره وی لهذایوخووتل دښځوله کوره داحرام دی اوبل تحضیص دمکان دابدعت اوبل حرام ده اوبل داننذرالغیرالله ده ځـکه چی ښځی دجهالت دوجه خـــپل نـــیتونه صرف دی الله تعالی ﷻ دپاره نشی گرزولای نودابل حرام ده بـــالاخیره له داسی اعـــمالونه پرهیزکول پکاردی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښو شپو متعلق بدعات

دښوشپودلمانځلوشرعی حیثیت اوداکبرعیدحکم

دښوشپومتعلق بدعات

سوال :-ځنی خاصې شپی لکه پنځلســم دی برات اولســـم دمحرم اوداسی نوری خلګ دیته ښې شپې وایي اوپه ډیرجوش سره یــي لمانځې چې څوک غړی اوحـــلواوی پـــخوی جـــماعـــتونوته یي وړی اوځیـــنی خلګ پســـونه حلالوی اوپه کورونويي ویشـــی اوهمدا رنګه بعضی خلګ په خپل مرده پسی دخیـــرات په نیــت دکـــم عــیدپه ورځ یادلوی عیدپه ورځ مخته پسه حلالوی اوجماعت تــه یـــي راوړی چـــی اکـــبرعیدیـــي بـــولې ایادرواجـــونه دشریعت له نظـره څنـــــګه دی ؟

ځواب :-پـــه دی شپــواوورځـــوکی دشریعـــت نه لاندی شـــیان ثـــابت دی هغه داچی حضرت نبی کریم ﷺ وفرمایـــل چی تاســـودبـــرات دپنځلسم شپه ویښه تیروی اوپه ورځ کې یي روژه نیسی ځکه چی الله تعالی په دغه شپه کی ددنــــیااسمـــان ته راځـــی اوفرمایي چی څوک شته مغفرت غوښتونکی چی زه ورته مغفرت وکړم اواياشته څوک رزق غوښتونکی چـی رزق ورکړم اواياشته څوک عافیت غوښتونکی چی زه ورته عافیت ورکړم داالله تـعالی درحمت دغه دربارترسهاره خلاص وی اوهمدارنګه حضرت نبی ﷺ فـرمايي چی دمـــحرم میـــاشت یعــنی دهغـــی په لـــــــسم تـــاریخ روژه نیول درمضان دمیاشتی نه پرته ترټولومیاشتوزیات ثواب لری اوهمـــدارنـــګه دبرات په پنځلسم هدیری ته تلل مستحب ده حضرت نبی ﷺ په دغه ورځ داالله تعالی په حکـــم جنت البقیع ته ولاړاوهلتـــه مړوته داالله تعالی نـــه استغفاروغوښت داحدیثونه مسلم اوابن مـاجه روایت کړی لهذاپه دغوښوشپـــوورځـــوکی دشریعـــت نه عبادت اوهدیری ته تلل ثابت دی ددینه پرته نورهرڅه خرافات اوبدعات دی لهذاپه دی شپوکـی داحلوه وی اوغـړی اوپسونه صدقی او خیراتونــــه دی صدقی خیـــراتـــونــــــه کول ښـــه کارده خوالبـــــته تریوخـــاص وخــت پوری صـدقه خیرات متـعلق کـول چی شـریعت دغه خاص وخت نوی ورته ښــــودلی صحـح نده لکه چی مخته نـــزدی دامـــسئله تفصیلی بیان شوه په شریعـت کی په دی خـاصوشـــپوکی دخیرات کولوڅه حکم نشته اوبـــل داچی

صـــدقی صـــرف مسکیـــنانوتـــه ورکـــول لازم دی لـــکه چی الله ﷻ فـــرمايي انماالصدقات للفقراء - یعنی صدقی صرف فقیرانواومسکینانولره دی اودهغوی حق ده حـــلانـــکه زمونږمــــروجه صدقی چی په سوال کی ذکردی یاجماعتـــوته وړل کیـــږی چی هلتـــه یي اکـــثراوباداان خوری اویاپه کورو تقسـیږی چې ډیرکورنه یي مالداراوابادوی نن صـــبا مسکیـــنان ډیرکم دی اودادقران خلاف عمل ده .اوبـل داچـــی داصدقی اوخیراتـــونه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دناموود پاره کیږی دی ثواب نیت ډیرکم وی پــــکښی ځـــکه که دې سړی تـــه ووایي چـی ددی پسه روپـۍ دې فـــلانې مســـکین یافلاني مدرسې ته پټې ورکړه دی صدقی په نیت ستاميری ته بـــه یي ثـــواب رسیږی نوهغه دی خبری ته کله هم تیارنده اوبل داچه ددی ښوښــــپودومـــره زیات الــــتزام کیږی چی بی له څه پخولوخلګ وایي فلانی ښـه شـپه نه وه کړی حلانکه چی مخته تیرشو چی یوشی په خاص وخت پوری لازم وګـرځـول شی چی شریعت نه وی لازم کړی بدعت ده اوبل داچه په قرون ثلاثه ووکی هـم داشپې وی حلوه وی اوپسونه هم موجودوواوهغه دثواب په حاصلولوکی هـم تـرمونـــږډیرحاریصـــان وو حلانکه هغوی داعمـل کله هم ندی کړی ددی ټولوخرابیانوله کبـله علماوو

دی عمل ته بدعت ویلی لکه فخرالاسلام محدث دهلوی حضرت شاه غبدالعزیز(رح)لیکې

سوال :-پختن طعام درایام ربیــــع الاول برای خدا ورسانیدن ثـــواب

ان بـروح برفتوح حضرت ســــــرور کائنات ﷺیا حضرت حسین درمـــاه محرم ودیگرال اطهارسیدمخـتـار صحح است یانه جواب :-انسـان در فعل خودمختار است میرسـد کــــه ثواب عمل خودبـرای بــــــزرگان با یمان خودگردانداليکن بـــــرای این کار وقت وروزمتعین نمـــودن وما هی مــــقــــررکـــردن بدعـــت اســـت وهرچیزکه بـــــــران ترغیب صاحب شرع وتــــعین و قت بنا شدان فعل عبـث اسـت ومـخا لفت سیدلانــــام حرام است پس هرګز روانبـــــــــاشد فتاوی شاه عبدالـعزیزج۱ ص ۹۷ پخول دی خوراک په ورځودی ربیـع الاول کی لپاره دی خداي اوثــواب بښل یي روح نبیﷺ ته اویاپه مـــــحرم کی څه پخول واخیرات کول اوثواب یي حسـین ته اویـانوراهـل دنبی تــه بښل صحح ده کنه ؟ ځـواب انــــسان په خپل فعل کی مختارده دهرنیـک عمل ثواب چی چاته بـخښی ثـواب یي ورته رسیږی لیکن ددې کاردپار ه وخت یاورځ معلومـول بدعــت ده او په هرشی کی چی شریعت ترغیب نـــه وی ښودلی اوهغه دپاره وخـت نـوی مقررکړی هــــغه کـــارعبث ده اودی حضرت نـــــبیﷺ دی طــریقی خــلاف ده اوحـرام ده لهـــــــذادخیـراتـونــه هیـڅ کلـــه رواندی حکیم الامت حضرت مولانااشرف علی (رح)په دی هکله داسی لیکی

دی حلوه داسی پابندی کول چی بی له دینه ګویابلکل شب برات شوی نـــده په دی پابندی کی اکثرفساددعقیدی هم ده چی داعمل ضروری بـلل کیږی او فسادعملی هم ده چی ترفرضوواجبو ددی زیات اهتمام کـیږی اوددی دواړو یعنی فساد عقیدوی اوعملی معصیت ګناوالی په فصـل اول کی په تفصیل سره ذکرشوی ده الخ اصلاح الرسوم ص ۱۸۵ ددینه علاوه حکیم

الامــــت ددی عمل نوری ډیری خرابیانی په خپل کتاب کی ذکرکړیدی چی دټولوذکرکول ضـــروری نــــدی عاقـــل لــره اشــاره کافـــی ده اوبی عقل او متعصــــیب لره ډیــرد لائـل هـــم کفـایـــت نـکوی بالاخره دی جهان منلی شخصیتونه اوبزرګان دین مولاناشاه عبدالعـــزیـــــز(رح) اوحضرت مولانا اشرف علی (رح) دی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عــــمل ته بـــــدعت اوفـــاســدعمل وايي خوکه بعضی نورڅوک دی عمل ته جواز ورکوی هغه کیـــدایشی له مذکورواشخاصونه برتروی (ع) ببین تفاوت راه ازکجاست تابکجا

دبرات په پنځلسم دمتاؤی یواوشوئ براتولګولوحکم

سوال :-ډیرخلګ دی شب برات په شپه متاؤی غــورزوی شـــوی براتــونه او اورونه بلوی ټیرونه سوځی شریعت نبوی ﷺدی عمل ته په کوم نظرګوری ؟

ځواب :-داعمل په اصل کی دی مشرکانواتش پرستوعمل ده خوبدبختـانه چی دی مشرکانواوهندوانوډیراعمال اورسمونه مسلمانانوته داخـل شوی دی لهذاچی داد مشرکانوعمل اورسم ده نوناجائزخوضرورده.

شیخ عبدالحق محدث دهلوی په دی هکله داسی لیکی بدعت شنیعه ده هغه رسم کوم چی په اکثروښارودی هندکی کیږی چــی هغه زیات چراغونه اوبرقونه لګول دی اوهـــمدارنـــګه زیات اورونه بلـــول دی اودهـــغوی سره دلهولعب (ساتیری)لپاره جمع کیــدل دی چونکی داداســـی عمل ده چی نه یي په معتبروکتابوکی کوم اصل شته اونه یي په غیرمعتبروکتابوکی اونه کوم ضعیف اویا موضوعی روایت پکښی شتــه اوعلی ابن ابراهیـــم ویلی چی دی اوربلیدواوروښـــانـــتیا بدعـــت اول له برامکه چی راشروع شوهغه خلګ اتش پرست ووچی کله مسلمان شول نوداکاریي په اسلام کی داخــل کړاوله دی نه ددوی اصــــل غــرض اتش پرســتی وه الخ ماثبت بالسنة للعبدالحق محدث دهلوی اومولاناعبدالکریم تـــرمذی لیـــکی چی ځــوک دا عمل کوی هـغه ددی حدیث مصداق ګرځی من تشبه بـــقومٍ فهومنهم یعنــی چاچی له چاسره مشابهت اختیارکړهغه به له هــغوســره په ورځ دی قیامت راپورته کیږی � ددی حدیث له رویه علماوولیـــکلی پتــلون نیـــګټايي استعمالول حرام دی ځـــکه چی دادکفارو لبـــاس ده اوپه انګریزی هم بې له حاجته خبری کول صحح ندی بالاخره په دی شپوکی اورنه بلول ډیـربدعمل اوبدعت ده بیاخاصکرداسی ده برکت په شپوکی داسی اعمال ترســره کول لالویه ګناده که کم عمره غیرمکلف زنکان داکارکوی په لویانویي ضروری ده چی له دی عمل نـــه یي منـــع کړی اودی نه منــــع کولوپه صورت کی به یي ګناه دلویانـوپه غـــاړه وی همدارنـــګه هــــرنـــاروا عمل چی کم عمره هلکان کوی لکه دی سروزروګوتي په لاس کول وغیره په سرپرستانويي لازمـه ده

چی له داسی اعملویي رابنـــدکړی کـــــنه پــــه ورځ دی قیـــــامت به دوی پری مسئول یي خوبدبختانه چی سرپرستان خپل اولادونــه دی اعمالوته برابره وی لکه هرمالدارشخص خپل اولادتـــه دسروزروګـــوتی جوړوی اوهغه ته يي ورپه لاس کــــوی حالانــــکه دسپینــوزرونه ماســـواء نورهـــرقسم ګوتی استعمالول دنارینه لپاره حرام دی البته دښځولپاره دســـروزرواستـــعمال رواده

Download from: ketabton.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library